

nt

naš tednik

LETO XXXXI. Številka 9 Cena 8,— šil. (1000 din)
petek, 3. marca 1989

Poština plačana v gotovini Celovec P.b.b.

Erscheinungsort Klagenfurt/Izhaja v Celovcu
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt/Poštni urad 9020 Celovec

Proti rasizmu je treba nastopiti

Proti rasizmu in sovraštvu do manjšin je bila pod geslom „Proti klicu po močnem oblastniku“ v torek, 28. 2. 1989, zvečer v domu sindikatov v Celovcu podijska diskusija, ki je pokazala, da je premalo samo jamrati in se zgražati nad rastočim rasizmom ter desnoekstremnimi skupinami, ampak da je treba proti temu nastopati, kaj storiti. Diskutirali so Glyn Ford (Velika Britanija), poslanec v evropskem parlamentu in predsednik raziskovalnega odbora, ki se je ukvarjal z oživiljanjem rasizma in protimanjšinskega razpoloženja, prof. ddr. Charlotte Teuber in dr. Michael Weinzierl (oba z Dunaja) ter kandidat Drugačne Koroške dr. Marjan Sturm.

Glyn Ford je dejal, da je koroško vprašanje evropskega pomena. Haiderja je primerjal z vodji drugih evropskih desnoradikalnih skupin in zato bo proti njemu bil plat zvona. Dr. Weinzierl je dejal, da je Koroška šla v Avstriji, kar zadeva odnos do manjšin in drugačnih, posebno pot. Vzroke za to vidi v reformaciji in protireformaciji. Dr. Teuber je dejala, da je v trenutku, ko ljudje nehajo razmišljati, ko tako rekoč pošljejo možgane na dopust, fašizem na pohodu in se začne visoka konjunktura „odrešenikov“, ki vrhu tega nastopajo z agresivnimi gesli. Po navadi jih je možno z enostavnimi vprašanji spraviti iz ravnotežja.

Dr. Sturm pa je menil, da je prav predsedniški volilni boj pokazal, kdo je na Koroškem krivec in kdo je opravil svojo nalogo: krivci so antifašisti. Na Koroškem sta ljudska in socialistična stranka postali nosilki in branilki nemškega nacionalizma.

Kandidati Drugačne Koroške pred vojvodskim prestolom: Mirko Kert, Hans Haider, Marjan Sturm in Michael Mark

10 let MoPZ „Kralj Matjaž“

Prisrčno Vas vabimo na

JUBILEJNI KONCERT
v soboto, 4. marca 1989, ob 19.30
v DVORANI GOSTILNE SCHWARZL
V PLIBERKU

NASTOPAJO:

Otroški zbor KPD „Šmilhel“ — MoPZ „Podjuna“
MoPZ „Folte Hartman“ — MoPZ „Kralj Matjaž“

VESELIMO SE VAŠEGA OBISKA

MLADA KEL • MLADA KEL • MLADA KEL •
KONCERT
VEČER SLOVENSKE POPEVKE
DON JUAN
SLOVENSKA HITSKUPINA
SLOWENISCHE SPITZENGRUPPE
ANDREJ SIFRER
ZNANI POPEVKAR • HITSÄNGER
MLADA KEL ZA „DRUGAČNO KOROŠKO“ - ANGERES KERTEN -
FINTERTIT FREDI - MODSTA VETOPRUKA
GLOBASNICA • GLOBASNITZ
11. MAREC 1989
OB . UM 20 URI . UHR
ŠOŠTAR

Tajnik ZSO Marjan Sturm: podpora in
zaupanje ZSO velja Drugačni Koroški

Tudi ZSO podpira kandidato Drugačne Koroške

Zveza slovenskih organizacij je 23. februarja na seji upravnega in nadzornega odbora podprla kandidato Drugačne Koroške, ki je, tako ZSO, izraz protesta zoper nemško-nacionalno ozračje v deželi in hkrati tudi signal za večinske stranke, da spremenijo svoj odnos do slovenske narodne skupnosti v deželi. Tajnik ZSO in glavni slovenski kandidat Drugačne Koroške Marjan Sturm je ocenil volilni proglas ZSO kot izraz podpore in zaupanja Drugačni Koroški ter njemu kot glavnemu slovenskemu kandidatu.

Marjan Sturm je dejal, da je ZSO z volilno izjavo jasno podprla samostojni volilni nastop koroških Slovencev in da je s tem tudi izrekla vsem kandidatom Drugačne Koroške svoje zaupanje. Upravni odbor ZSO je volilni proglas za Drugačno Koroško sprejel z veliko večino, le dva člana sta se vzdržala.

(Dalje na 3. strani)

9. Kontaktna leča — Kontaktlinse

Od nedelje, 12. marca, pa do petka, 17. marca, bo na Slovenski gimnaziji v Celovcu potekala 9. KONTAKTNA LEČA — KONTAKTLINSE. Prireditelji leče so dijaki BORG, 2. trgovske akademije, vetrinjske gimnazije in slovenske gimnazije. Spored bomo predstavili v naslednji številki Našega tednika.

VOLILNA ZBOROVANJA DRUGAČNE KOROŠKE

Globasnica: pozitivna ocena dela državnega poslanca

Izrecno živahno in konstruktivno je potekala diskusija v okviru zborovanja Drugačne Koroške pri Šoštarju v Globasnici. V svojih referatih sta glavna slovenska kandidata dr. Marjan Šturm in Fric Kert predstavila dejavnost in volilni program Drugačne Koroške.

V diskusiji sami so se domačini predvsem posvetili perečim vprašanjem koroških Slovencev. Navzoči so izčrtali pomembnost in važnost prisotnosti našega državnega poslanca Karla Smolleta v parlamentu. Pod vidikom „Kdor veliko dela, dela tudi napake“, so v večji meri pozitivno ocenili delo državnega poslanca in njegove konkretne dosežke za narodno skupnost. Pri šolskem vprašanju so diskutanti poudarili, da je treba pripomniti, da je državni poslanec Smolle pod protestom in v smislu novega dialoga glasoval za novi šolski model. Seveda pa ločitveni model nikoli ni bil model koroških Slovencev ampak sporazum tristrankarskega pakta na Koroškem. Sogovorniki so kritizirali sistem prijave k dvojezičnemu pouku in obenem zahtevali obvezno dvojezično šolo, ki bi bila v korist nemško in slovensko govorečim.

Poudarili so še, da naj starši pazijo na nezakonito delo v ljudskih šolah. Kot zelo važno so tudi orisali dvojezičnost v otroških vrtcih, pri napisih v ljudski šoli in na občini.

Žitara vas: Važno je, da smo prišli do enotnosti . . .

Tudi v Žitari vasi se je zbralo veliko interesentov, da so sledili izjavam našega kandidata Frica Kerta. Sledila je zelo živahna diskusija. Pozdravili so, da sta se NSKS in ZSO zblížali. Tudi če ne bo mandata, je to združenje napredek za naslednja desetletja.

Pogovarjali so se tudi o raznih problemih slovenske narodne skupnosti.

Radiše: Verjeti je treba v uspeh

Miha Zablantnik, Marjan Šturm in Michael Mark so se predstavili v soboto, 25. februarja, v kulturnem domu na Radišah. Šturm je dejal, da izhaja Drugačna Koroška iz dveh premis. Najprej je tu zaradi volilnega reda navzoče naslednje gledanje: združiti čimveč skupin, ki so na kakršenkoli način diskriminirane. Na drugi strani pa je Drugačna Koroška zbirališče za vse tiste, ki se z njo strinjajo, hkrati pa tudi za tiste, ki so v strankah in se s strankami ne morejo več strinjati. Šturm: „Če hočemo, da se v tej Koroški kaj spremeni, je treba ob volitvah strankam dokazati, da se z njimi ne strinjamo.“ Glede možnosti za vstop v koroški deželni zbor je bilo rečeno, da šanse obstajajo, treba pa je tudi verjeti v uspeh.

Živahna razprava v Kotmari vasi

Zelo živahno je potekalo volilno zborovanje „Drugečne Koroške“ pri Mežnarju v Kotmari vasi v ponedeljek, 27. februarja. Pred lepim številom poslušalcev je kandidat Fric Kert — Marjan Šturm ni mogel priti — na kratko razložil in pojasnil, zakaj je treba oddati glas „Drugečni Koroški“. Številni vzroki nas silijo, da vedno resneje razmišljamo o svetu, v katerem živimo, o okolju, o splošni ogroženosti. Mnogi na ves glas zahtevajo pristop Avstrije k Evropski skupnosti, a ne upoštevajo hudih nevarnosti, ki pretijo. Ogroženi so mali obrati, male kmetije, tudi kvaliteta življenja bi padla.

V živahni razpravi so številni navzoči prereševali vprašanja, ki nas pestijo, tudi taka, ki so na prvi pogled bolj krajevno vezana, a se tičejo nas vseh.

Na Južnem Tirolskem kovne skupine zastop

Aleksander Langer govoril v Celovcu

„Kdor pride na Južno Tirolsko, takoj opazi, da ima tu več jezikov in kultur svojo domovinsko pravico.“ Tako Aleksander Langer, poslanec v deželnem zboru na Južnem Tirolskem na listi „Drugečna Tirolska“. V Volkskellerju, ali „ljudskem hlevu“, kakor Slovenci tej gostilni v Celovcu pravijo, je v petek, 24. februarja, govoril na temo „Skupno ali ločeno — ob primeru Južne Tirolske“. Govoril je na povabilo volilnega gibanja Drugačna Koroška.

Spregovoril je tudi o večjezičnosti v javnosti. „Vse, kar zadeva javnost, mora biti dvojezično.“ Tako je na Južnem Tirolskem poštni žig dvojezičen; dvojezične so večinoma tudi oznake cest v mestu.

Kot je trdil Aleksander Langer, ni treba, da imata nemška in italijanska narodna skupnost „ekstremni strah“. To pa zaradi tega ne, ker sta obe skupini dosti

močni. Bolj problematično je to pri Ladincih, ki jih je blizu 20.000. Ladinci nimajo pismenega jezika in zaradi tega govorijo ladinsko v več variantah. Prvo, kar bo treba ustvariti Ladincem, je pismeni jezik. Proti temu pa se nekateri borijo z argumentom, da bi se s pismenim jezikom uničila posebnost raznih variant. Kar na Koroškem še dolgo ne bo uresničeno, je, da bi koroški

Voggenhuber (Zeleni): pr gospodarski skupnosti (

„Neverjetno, kako so iz volilne kampanje na Koroškem izrile stranke važne probleme, ko pa so prav v tej zvezni deželi najverjetnejši politični premiki pri teh volitvah.“

V ta stavek je strnil v torek, 28. 2. 1989, zvezni poslovodja Zelenih, Johannes Voggenhuber, svoje vtise iz predvolilne Koroške.

Docela pri volilnih geslih pogrša povezavo s perečimi problemi prihodnosti, ki bojo pestili Koroške, med drugim posledice mogočega pristopa Avstrije k Evropski gospodarski skupnosti, zaskrbljujoč razvoj in trenutni položaj na ekološkem področju, izrodke partijskega članstva oz. postopanje s strankinimi knjižicami, prihodnost demokracije v naši družbi in sploh tranzitni promet.

Voggenhuber je volilno kampanjo socialistov in pa svobodnjakov imenoval zasmehovanje volilcev in on bi se na primer pri Haiderjevem geslu „Zdaj ali nikoli“ (Jetz oder nie) jasno odločil za „nikoli“.

Sploh bo treba razčistiti, odkod svobodnjaški stranki denarci, da lahko vodi tako razkošno volilno kampanjo. Določene stvari, tako

Voggenhuber, kažejo, da prihaja denar iz industrijskih krogov. Poleg tega pa so svobodnjaški davčni prestopki v seštevku višji od socialističnih, zaradi katerih so morale odstopiti nekatere vodilne osebnosti te stranke.

Posledice možnega pristopa Avstrije k Evropski gospodarski skupnosti so bile središnja tema izvajanj zelenega zveznega poslovodje. Koroška bi v primeri članstva v EGS poleg obrobnih krajev Nižje Avstrije in južnih predelov Štajerske najbolj nasankala. V EGS, kjer vsaki dve minuti zmanjka en kmet, bi koroški kmetje bili obsojeni na smrt. In zato je neverjetno, da prav ljudska stranka, ki se ima za tradicionalno zastopnico kmetov, nič ne stori proti vključevanju v EGS. Evropska gospodarska skupnost, prvi koncept masovne družbe v zgodovini človeštva, se na avstrijske kmete, šamanja pa na koroške, sploh ne bi ozirala, ker zanjo ni pomembna ohranitev kmečkih struktur, ampak masovna produkcija za čim

morajo biti vse jezi- ane v deželnem zboru

Nekaj zanimivosti iz Južne Tirolske je posredoval Aleksander Langer (desno)

Slovenci nujno morali imeti zastopnika v deželnem zboru. „Na Južnem Tirolskem je zajamčeno, da morajo biti vse jezikovne skupine zastopane v deželnem zboru.“ Na Koroškem se pa z delitvi-

jo na več volilnih okrožjih to zavira. Pa še nekaj je bilo slišati. V javni službi na Južnem Tirolskem dobi službo le tisti, ki obvlada vsaj dva jezika.

vg

istop Avstrije k Evropski EGS) je konec za kmete

nižjo ceno. In zato naj Avstrija ne sili na vse kripilje v EGS, tako da pri tem izgublja svoj ponos in verodostojnost, ampak naj se zave-da, da ima še druge možnosti trgovanja in poslovanja, kakor na primer EFTO, stike z ostalimi nevladnimi in pa gospodarsko substanco vzhodnih držav, ki se vsebolj odpirajo.

Pri vsem ljubimkanju z EGS pa se mora naša država zavedati, da bi članstvo v skupnosti pomenilo lahkoverno poigravanje z nevtralnostjo, ki je eden od stebrov naše državnosti in suverenosti, kajti Sovjetska zveza dosledno odsvetuje članstvo v EGS oz. pred njim sviri. Avstrija naj se zgleduje pri Švici, ki samozavestno in odločno zastopa svoje interese, kar se dobro vidi pri tranzitu. Švica je namreč sklenila zelo stroge prepise za mednarodni tranzit, med drugim prepoved nočne vožnje za kamione, prenos prometa s cest na železnico (danes že 50%, v Avstriji nekaj %). Zato ni čudno, da se je težki in tranzitni promet preusmeril čez Avstrijo, kjer ni nobenih zadevnih določil. In sedaj pa, namesto da bi se Avstrija, katere prebivalci vse bolj trpijo pod tranzitom — glej Tirolsko —

odločila za podobne ukrepe kot Švica, hoče spodnesti sosedo in jo prisiliti, naj te ukrepe omili. Pa je, tako Voggenhuber, prav tranzit tisto sredstvo, s katerim bi Avstrija lahko Evropsko gospodarsko skupnost prisilila skupaj s Švico do sprejema pogojev, ne da bi morala biti njena članica.

Prav bi tudi bilo, če bi se pri nas zavedali, da so na primer na Danskem, v Nemčiji, Angliji in v drugih državah že nastala močna gibanja, ki zahtevajo izstop držav iz EGS, ker je ta organizacija postala monster, ki uničuje stare ureditve, običaje, poklice. Zeleni so proti vstopu oz. članstvu v EGS in za odpiranje naše države do vseh ponudb gospodarskega sodelovanja, seveda tudi do EGS, ki ima tudi dobre plati. Zeleni zahtevajo razkritje financiranja strank in drugih njihovih denarnih poslov. O izgledih Zelenih pri volitvah 12. marca je dejal, da bi časten uspeh Zelenih pomenil signal, da politika ni le sredstvo za preskrbovanje nekaterih. Velikovski občinski odbornik Fric Zirgoj pa je prikazal nevarnosti, ki grozijo talni vodi od številnih odlagališč smeti in odpada.

Franc Wakounig

Naš državnozborni poslanec Karel Smolle je ta teden v parlamentu vložil dva zakona in na zvezni ravni z uradniki razpravljaj mdr. o važnih vprašanjih slovenske narodne skupnosti.

Dvojezična spričevala Na ministrstvu je Smolle imel pogovore o dvojezičnih spričevalih na naših dvojezičnih šolah. Kot znano, so letos številni starši vrnili enojezična spričevala in zahtevajo dvojezična. Upravna služba na Dunaju bo preverila zdaj vse pravne možnosti.

Zakon za pasivno volilno pravico za inozemske študente

Inozemski študentje imajo v Avstriji od leta 1973 naprej aktivno volilno pravico na univerzah, pasivne pa ne. Zato je Smolle vložil zakon, ki predvideva tudi pasivno volilno pravico za inozemske študente na univerzah.

Upoštevanje človekovih pravic na Češkem

Smolle je v parlamentu vložil ta teden tudi resolucijo, v kateri avstrijski parlament obsoja postopanje češke oblasti proti režimskim kritikom in aktivistom za človekove pravice. Resolucijo so sprejele vse štiri stranke.

Oster protest proti „Kärntner Grenzland-Jahrbuch 1989“ V diskusijo o letošnji izdaji „Kärntner Grenzland-Jahrbuch“, ki ga je izdala FPÖ, se je vključil poleg zelenih tudi poslanec Schranz (SPÖ) in zahteval, da se FPÖ od te knjige distancira. Kot znano, v tej knjigi poveličujejo Hitlerjev „Einmarsch“.

Smolle proti uvedbi vizumov za jugoslovanske državljane Poslanec Smolle je protestiral proti uvedbi vizumov za jugoslovanske državljane v ZRN. Če so to prvi znaki velike evropske integracije, potem za Evropo slabo kaže, tako Smolle, ki je svaril pred tem, da bi Avstrija Nemčiji in EGS pomagala pri odslavljanju azilantov iz držav, ki niso članice EGS.

Tudi ZSO podpira kandidaturu Drugačne Koroške

(Nadaljevanje s 1. strani)

V volilni izjavi ZSO poudarja, da iz narodnih vidikov ne more zaupati strankam, ki so glasovale za ločevalni šolski model. Večinske stranke v deželnem zboru nimajo na izglednem mestu kandidata, ki bi si v svojem političnem delovanju prizadeval za vsestransko narodno enakopravnost na Koroškem. Nasprotno, med njimi najdemo nekaj izrazitih predstavnikov protinanjinskega razpoloženja in vnete zagovornike trostrankarskega pakta. Zato, tako ZSO, tudi morebitne spremembe v razdelitvi politične moči med tremi strankami verjetno v osnovi ne bodo mogle spremeniti odnosa do slovenske manjšine.

ZSO poziva vse pripadnike in pripadnice, da glasujejo za tiste kandidate in kandidatke, ki so se jasno izrekli proti narodnemu ločevanju v šoli, Cerkvii in družbi sploh. V narodnem vprašanju ima naše zaupanje lista Drugačna Koroška.

Slovenski vestnik ni ugodil želji Kluba slovenskih občinskih odbornikov!

Na željo Kluba slovenskih občinskih odbornikov je bil Naš tednik pripravljen, da skupaj s Slov. vestnikom za volitve enkrat izda skupen časopis NT/SV, v katerem bi bila predstavljena Drugačna Koroška. Ker je željo KSOO SV zavrnil mdr. z argumentom, da SV ni list Drugačne Koroške, te skupne izdaje časopisa ne bo. Izšel pa bo zdaj poseben list „Drugečna Koroška“, ki pa ni nastal v sodelovanju z uredništvom Našega tednika, tiskali pa ga bodo na Dunaju. Odlomitev Slovenskega vestnika, ki je odklonil skupno izdajo časopisa NT/SV, pa vzamejo na znanje.

DRUGAČNA KOROŠKA o aktualnih temah

1,5 mio. ton smeti v koroških zaščitnih področjih za talno vodo

V tiskovni izjavi so zastopniki „Drugačne Koroške“ opozorili na dejstvo, da se nahaja v zaščitnih področjih za talno vodo 11 deponij s 1000 m³ smeti, 9 deponij ima med 1000 m³ in 10.000 m³, 8 deponij med 10.000 m³ in 100.000 m³ in 4 deponije nad 100.000 m³ odpadkov. Da ravnamo tako brezskrbno z deponijami za odpadke, je rezultat neodgovornosti politikov, ki problemov ne rešujejo in prebivalce dejansko ne informirajo o stvarnosti, kakor se je zgodilo pred kratkim v Trdnji vasi ob primeru deponije, je kritiziral kandidat Drugačne Koroške Hans Haider.

Proti gradnji predora skozi Ploče

Drugačna Koroška se je v tiskovni izjavi jasno izrekla proti gradnji predora skozi Ploče. Otvoritev nove transitne proge čez Alpe bo šla na račun življenjske kvalitete prizadetih prebivalcev, tako tajnik Drugačne Koroške Budai.

Za spremembo volilnega reda

Drugačna Koroška se bo zavzemala za spremembo koroškega volilnega reda, ki malim volilnim skupinam ne daje možnosti, da bi prišle v deželni zbor. Zato se bo Drugačna Koroška borila za to, da bo ta krivični red, ki deželo deli na štiri volilna območja in koristi edinole strankam, ki so že v deželnem zboru, spremenjen. Drugačno Koroško bojo podprli Zeleni tudi na zvezni ravni, kot je dejal njihov zvezni predstavnik Johannes Voggenhuber te dni v Celovcu.

Drugačna Koroška kritizira volilni red na Koroškem

Leta 1974 Koroška še ni bila razdeljena na štiri volilna okrožja, to se pravi, da je bilo za mandat potrebnih 2,8 % volilnih glasov. Za manjše volilne skupine pri trenutnem volilnem redu, po katerem je treba doseči v enem izmed štirih volilnih okrožij glavni mandat (7—8 % volilnih glasov) skoraj ni možno dobiti svojega zastopnika v deželni zbor. Zastopniki Drugačne Koroške so v zvezi s tem vprašanjem izjavili, da je ta odredba sovražna demokratičnemu načelu, po katerem bi moral imeti vsak oddan glas enako težo. (+)

V deželi, kjer so ljudje zgubili svobodo . . .

Kosovska tragedija sramota za Jugoslavijo

Kosovska drama je postala jugoslovanska sramota, ki je že tako do konca zamajala temelje jugoslovanske državnosti. Če se 1300 rudarjev odloči za kolektivni samomor, pri tem pa politiki praktično ne storijo ničesar do zadnjega trenutka, pomeni to popolno samovšečnost in neprizadetost do najbolj cenjenega delavstva, do rudarjev.

Pogromaška politika novega partijskega voditelja Srbije Slobodana Miloševića je najprej pomedla pod krinko nujnih revolucionarnih sprememb z nasprotniki v ožji Srbiji, nato je sledila obsežna čistka z vsemi, tudi najmanj pomembnimi politikami v pokrajini Vojvodini in nazadnje je Milošević ustoličil še svoje somišljenike na Kosovu. To ustoličenje pa je povzročilo upor med albanskim prebivalstvom, ki je v zadnjih letih v očeh Srbov postalo prebivalstvo drugega razreda, ki je tudi za vse krivo.

Iz srbskega vodstva se je nekako slišalo: na Kosovu je kontrarevolucija, Albanci so posiljevalci, Albanci si na Kosovu lastijo zemljo in premoženja srbskega in črnogorskega prebivalstva ter ga preganjajo s Kosova. Analize kažejo, da gre za velika pretiravanja. Uradni podatki policije pravijo, da je bilo na Kosovu v zadnjih desetih letih 140 posilstev, od tega je le osem Albancev posililo žene srbske ali črnogorske narodnosti. Da se je veliko srbskih in črnogorskih družin izselilo s Kosova zaradi velike bede, brez vsakršne možnosti je tudi res, vendar o tem srbsko vodstvo noče ničesar slišati. Res pa je tudi, da se v takšen položaj vrinjajo tudi ljudje, ki dejansko širijo velike albanske zahteve in nimajo z bojem preprostih prebivalcev za preživetje ničesar skupnega. Revščina je plodno

področje tudi za take ideje.

Če bi Kosovski problem reševali ob upoštevanju vseh dejavnikov, jih pravilno ovrednotili, bi se marsikaterim žalostnim dogodkom lahko izognili. To pa ponovno potrjuje, da srbskemu vodstvu ni do reševanja najosnovnejših eksistenčnih problemov ljudi, temveč da mu gre za oblast.

In kaj so rezultati novega predsednika partije Slobodana Miloševića in njegovih v kratki vladavini? Uspelo mu je (in to partijskemu vodji) skregati med seboj del najbolj spoštovanega delavskega razreda — rudarje. Ljudje še vedno živijo v bedi, brezposelnost je dosegla neslutene razsežnosti, ječe so polne albanskih „nacionalistov“ (med njimi je veliko mladoletnih oseb). Poskrbel pa je še za dodatno izgubo mednarodnega ugleda Jugoslavije v svetu. Številna protestna zborovanja Albancev po svetu pred jugoslovanskimi veleposlaništvami, pred palačo Združenih narodov v New Yorku in zahteve po mednarodnem sodnem pravu glede ukinjanja osnovnih človekovih pravic Albancev na Kosovu ter množično bežanje Albancev s Kosova v Zahodno Nemčijo — kar je vzrok za uvedbo vizumov —, to Jugoslaviji gotovo ni v ponos.

Veličastno zborovanje slovenske demokratične javnosti v Cankarjevem domu (Ljubljana) v ponedeljek, 27. februarja 1989, ki

je združilo vse — od komunistov do novih demokratičnih zvez —, je gotovo enoten odgovor nestrinjanja z jugoslovansko oziroma srbsko politiko na Kosovem.

Opozorili so, da se to — če se ne bodo uprli takemu načinu reševanja problemov — kar se je zgodilo na Kosovu, lahko kaj kmalu ponovi v Bosni in Hercegovini, Črni gori, na Hrvaškem ali v Sloveniji.

Te dni so iz protesta, ker so ugodili osnovnim zahtevam albanskih rudarjev, odšli pod zemljo v rudnik rudarji srbske narodnosti in začeli gladovno stavko. To je prav tako velika tragedija. Politiki sedijo v foteljih in razpravljajo, pretehtavajo in se prepirajo. Palice pa se lomijo na hrbtih ubogih rudarjev, ki še vedno živijo za ideale, ki jih pri politiki že dolgo ni več.

Izredno stanje na Kosovu, tanki okrog Prištine, izčrpani rudarji v bolnišnicah in lačne žene ter otroci po domovih, to je stvarnost, ki zgornjo pričo o nujno potrebnih prenovi, vendar še zdaleč ne taki, kot to želi ustvariti srbsko vodstvo in del jugoslovanskega vodstva.

V Jugoslaviji se bije hud boj in odločilna bitka med tistimi, ki se borijo za demokratično-pluralistično družbo (Slovenija) in med že zdavnaj preživelim centralističnim vladanjem trde roke (Srbija), ki je že tudi v Sovjetski zvezi preživel.

Naj za konec pokličem v spomin besede predsednika slovenskih komunistov Milana Kučana, ki je na ponedeljkovem nastopu v Cankarjevem domu takole končal svoj govor: „V deželi, kjer so ljudje zgubili svobodo, tudi zatiralec ne more biti svoboden!“ vg

SJK podpira „Drugačno Koroško“

Zbornični svetnik dipl. inž. Štefan Domej je dejal, da se je pot skupnega nastopanja pri volitvah, to se pravi s podporo obeh osrednjih organizacij, že pri zadnjih kmečkoborskih volitvah izkazala kot pravilna. Le na ta način je bilo možno doseči dva mandatarja, ki danes v zbornici uspešno zastopata interese naših kmetov.

Po mnenju dipl. inž. Domeja je pri deželnozbornskih volitvah 12. marca za naše kmete skupna lista KEL z Zeleno alternativo in gibanjem proti ločevanju v šoli pod zbiralnim geslom „Drugačna Koroška“ edina alternativa, ker s tem volijo naši kmetje tudi svojega zastopnika, in sicer dipl. inž. Hanzija Mikla, ki je tudi zastopan na listi Drugačne Koroške.

Od vseh strank, zastopanih v Kmetijski zbornici, se je edinole SJK jasno izrekla proti vstopu Avstrije v EGS v današnji obliki in ob upoštevanju trenutne kmečke politike EGS. To se pravi, da je agrarnopolitični program SJK, ki pri teh volitvah podpira „Drugačno Koroško“, trenutno edini, ki omogoča in zagotavlja preživetje največjega števila kmetij.

„Drugačna Koroška“ zastopa brezpogojno tudi cilje SJK, predvsem pospeševanje neugodnih regij in enakopravnost jezika. Zato velja vsa naša podpora tej volilni skupini, tako Domej.

Pokojnina za bivše delojemalce VAWP v Borovljah

500 bivših delojemalcev podjetja VÖST-Alpine v Borovljah bo sedaj le dobilo svojo odpravnino. To je sporočil v tiskovni izjavi deželni glavar dr. Ambrozy. Predsedstvo ÖIAG je zagotovilo zveznemu ministru Streicherju, da bo podjetje izplačalo bivšim delojemalcem običajno odpravnino.

S tem je zagotovljeno, da bodo dobili delojemalci VÖST enako odpravnino, kot so jo dobili delojemalci podjetja Austria-Draht v Borovljah.

Dr. Jörg Weyer

Na povabilo Kmečko-izobraževalne skupnosti (KIS) je minulo nedeljo, 26. februarja, predaval dr. Jörg Wyder, ravnatelj švicarske delovne skupnosti za gorska področja v Globasnici na temo „Ali imajo hribovska in obmejna področja še bodočnost?“.

Predavatelj, ki je tudi pred-

Dr. Jörg Wyder predaval v Globasnici:

Treba je ohraniti gorske regije in kulturno identiteto

sednik Evropske delovne skupnosti za gospodarske in socialne težave gorske pokrajine (Eurromontana), je nakazal potrebne ukrepe, katere bi bilo treba storiti proti odseljevanju iz gorskih in obmejnih regij.

Kot je dejal Wyder, danes kmečki politiki, ki se zavedajo svoje odgovornosti, vedo, da problemov gorskih kmetij ni možno rešiti zgolj s kmečko-političnimi ukrepi. Ker gorski kmetje zmorejo producirati le majhne količine, podpora za prodajo produktov nima pomena. Izboljšanje struktur ne mo-

re obsegati le kmetijstva kot ene celote, ampak je treba upoštevati vse aspekte gorskih regij. Tako gorske kmetije ne bi smele biti le proizvajalec surovih izdelkov, to se pravi, da naj kmetje iz gorskih krajev na primer ne bi prodajali mleka, ampak dokončen produkt sir. To se pravi, da bodo gorski kmeti

morali izdelovati produkte visoke kakovosti.

Dr. Wyder je nadalje orisal funkcijo gorskih kmetij. Poudaril je funkcijo produciranja, zaščitno funkcijo in pa funkcijo ohranjanja okolja, ki služi predvsem turizmu in pa prebivalstvu iz centrov.

Glede etničnih manjšin je Wyder dejal, da so važen del raznolikosti Evrope, ter da je njihov socialni in človeški razvoj možen le, če bo manjšinam v gorskih regijah možno ohraniti svojo kulturno identiteto.

Heidi Stingler

Uspešna bilanca

„Podjunskega strojnega krožka“

Kmetje so z velikim zanimanjem sledili predavanju ter poteku občnega zбора.

Na prvem občnem zboru strojnega krožka je odbor podal obširno poročilo.

Prav razveselljivo uspešno je zaključil „Podjunski krožek za strojno in drugo sosedsko pomoč kmetov“ — kakor se ta uradno imenuje — svoje prvo poslovno leto. Saj je že kar v prvem letu obratovanja bilo storitvenega prometa v višini 774.600,— šil. To je bilo razvidno na prvem občnem zboru Podjunskega strojnega krožka, ki je bil v petek, 24. februarja, v gostišču Juenna na Čepičah pri Globasnici.

Strojni krožek, ki ima trenutno 103 člane — to je 6,7 % vseh kmetov velikovškega okraja — združuje kmete od Žvabeka pa tja do Velikovca.

V poročilih predsednika Franca Valeška, poslovodje Franca Wutteja in tajnika Marka Trampuša je bil razbrati dober začetek delovanja v prvem poslovnem letu, saj je bilo opravljenih 1.415 ur, od tega 1.214 ur s stroji, 201 ura pa v sosedski pomoči. Kar 67 % vseh članov se je poslužilo storitev strojnega krožka.

Na občnem zboru je predaval višji agrarni svetnik dipl. inž. Karl Dominikus o ugodnostih in problemih sosedske pomoči. Posebej pa je poudaril, da naj bi si kmetje med seboj pomagali v obliki takšnih združenj.

Soglasno je bil nato sklenjen cenik za letošnje leto, ki je ostal v bistvu nespremenjen. Celotnemu odboru pa je bila izrečena razrešnica, kot znak uspešnega delovanja.

V diskusiji je mestni svetnik in predsednik KSOO Fric Kumer zelo pozdravil ustanovitev „Podjunskega strojnega krožka“, saj je promet pokazal, da je bila potreba po takšni ustanovi velika. Lepa udeležba članov pa je pokazala, da se kmetje — predvsem mladi — zelo zanimajo za to koristno sosedsko združenje kmetov.

Ob tej priliki so bili povabljeni še vsi zainteresirani kmetje, da se včlanijo v uspešni strojni krožek, in mnogi so to tudi storili. Tako smemo upati, da se bo do prihodnjega občnega zboru število članov podvojilo.

Ob koncu je moški pevski zbor „Franc L. Lesičjak“ zapel navzočim kmetom in kmeticam vrsto primernih in spodbudnih pesmi.

SJK se je predstavila mladim kmetom

Kmetijska zbornica je tudi letos organizirala v Krastowitzu šesttedenski izobraževalni tečaj za fante. Ta tečaj so doslej organizirali več ko štiridesetkrat.

Namen tečaja je mladim kmetom nuditi strokovno in splošno izobrazbo po zaključku kmetijske šole. Obširno se seveda tudi obravnava organizacija in delovanje Kmetijske zbornice. Poleg referentov, ki so nastavljeni v zbornici, so vedno vabili tudi zastopnike frakcij v Kmetijski zbornici, da udeležencem seminarja predstavijo svoje kmečkopolične cilje. Samo Skupnost južnokoroških kmetov so doslej ignorirali, čeprav je četrta frakcija v zbornici. Letos šele je prišlo prvič povabilo, verjetno zaradi zamenjave organizatorja in nevednosti le tega o dosedanjih „nedemokratični praksi“. Pred nedavnim sem tako imel priliko predstaviti zahteve in cilje slovenskih kmetov sedemnajstim udeležencem seminarja. Če povzamem dvourno diskusijo, sem zelo presečen, kako slabo je predvsem gornjekoroška mladina informirana o Slovencih na Koroškem in s kakšnimi negativnimi predsodki je obremenjena. Naravnost so zagovarjali asimilacijo in se zelo čudili, da še doma in po naših vaseh govorimo slovensko. Po mnenju nekaterih teh udeležencev imamo Slovenci itak preveč pravic — npr. slovenščina v Cerkvi, slovenske oddaje na radiu itd. Menijo, da se pač ne splača več učiti slovenščine.

V celoti torej prevzemajo Slovincem nenaklonjeno javno mnenje na Koroškem. Pri „tej vzgoji“ kmečke mladine pa vršijo pomembno vlogo tudi kmetijske šole in izobraževalna dejavnost Kmetijske zbornice.

dipl. inž. Štefan Domej

KMEČKI TRG IN CENE

Inkluzivne cene

	živo			zaklano		
	od — do	pogosta cena	ekstremna cena	od — do	pogosta cena	ekstr. cena
volil bikli	28,93—30,80 29,70—31,90	30,36 31,24	31,24 32,45	54,12—57,53 54,78—58,30	56,54 57,75	57,86 58,96
krave telice	18,70—22,55 25,85—27,50	22,— 26,95	23,10 —	40,15—45,10 49,50—52,25	43,45 51,15	45,65 53,02
teleta	40,70—47,30	44,—	49,50	51,70—55,—	53,35	56,10
mesnati prašiči svinje	18,59—21,67 15,40—17,38	20,57 16,50	22,44 —	20,35—27,06 17,38—20,90	25,30 19,80	27,39 —

Šentviška fara žaluje

Šentviška fara je brez župnika, brez dušnega pastirja. Docela nepričakovano je v nedeljo, 9. februarja, zvečer umrl župnik Franc Krištof, ki je četrto stoletja bil vesten, delaven in zavzet dušni pastir v tej župniji.

K zadnjemu počitku so ga položili v četrtek, 23. februarja, na šentjakobskem pokopališču, v njegovi rodni fari.

Ob asistenci duhovnikov je opravil pogrebne obrede generalni vikar dr. Frankl.

V sredo, 22. februarja, je bila v novi farni cerkvi v Št. Primožu, ki jo je dal sezidati prav on, maša zadušnica za rajnim župnikom Francem Krištofom. Mašo je ob asistenci številnih duhovnikov in faranov bral škof dr. Kapellari, ki se je pokojnemu župniku zahvalil za vse njegovo duhovniško delovanje.

V imenu župnijskega sveta, cerkvenih pevcev, faranov in pa SPD „Danica“ — do zgraditve kulturnega doma je mešani zbor „Danice“ vadil v šentviškem župnišču — se je od pokojnega župnika poslovil Stanko Wakounig. Dejal je, da je Franc Krištof deloval 25 let, to je doba najlepših moških let, v šentviški fari in njej posvetil vse svoje moči. S svojo globoko vernostjo je svetil kot sveča in ljudem kazal pot v temi. Franc Krištof ni dal le postaviti nove farne cerkve v Št. Primožu, ampak je tej cerkvi oskrbel zvonove in orgle in dal popraviti vse

podružnice. Sam pa je ostal skromen v razpadlem župnišču. Franc Krištof je kot duhovnik bil svetel zgled, otroci in mladina so mu bili zelo pri srcu, bolnim in bolehnim pa je veljala njegova posebna skrb. Zelo je rajni župnik skrbel za duhovno in versko rast svojih faranov in jih je redno vabil na duhovne vaje in izobraževalne ponudbe doma v Tinjah, dekletom pa je svetoval obisk šol v Št. Rupertu in Št. Petru.

Poleg drugih načrtov je imel še enega: gradnjo novega župnišča, češ: „Sam ga ne bom potreboval. Toda, če ga ne postavim, ne boste več dobili drugega župnika.“ Upati je, da se ta njegov strah in strah faranov ne bosta uresničila.

V svojem govoru je Stanko Wakounig omenil, da je župnik Franc Krištof odšel s tega sveta kratko pred sejo farnega sveta, ko naj bi se menili o novih načrtih. Tako pa bojo novo pokopališče, orgle, cerkev in zvonovi stalen spomin nanj in klicali ljudi k molitvi in v cerkev.

Na pogreb v Št. Jakobu so šentviški farani prišli nadvse številno in mnogi izmed njih so se s solznimi očmi poslovili od svojega župnika. Na grobu je v slovo zapel šentviški cerkveni zbor, med mašo pa so peli šentjakobski cerkveni pevci. Pogrebne obrede je opravil generalni vikar dr. Frankl.

Naj župnik Franc Krištof v Bogu počiva v domači zemlji. Upamo pa, da šentviška fara ne bo predolgo osamela, ampak bo kmalu dobila novega dušnega pastirja.

-wafra-

ČESTITAMO

Jožef in Ludmila Možina iz Doba pri Pliberku obhajata v teh dneh 85. rojstni dan. K visoki obletnici jima iskreno čestitamo in jima želimo še veliko zdravih, zadovoljnih in srečnih let.

78. rojstni dan praznuje **Jože Petek** iz Homeliš pri Šentlipšu. K njegovi obletnici mu iskreno čestitamo in mu želimo še mnogo zdravih in srečnih let.

Na Metlovi praznuje **Georg Krainz** svoj 75. rojstni dan. Za njegov praznik mu iskreno čestitamo in mu želimo še mnogo zdravih in zadovoljnih let.

62. rojstni dan je pred kratkim praznovala **Matilda Sadovnik** iz Globasnice. Za njen praznik ji iskreno čestitamo in ji želimo še mnogo zdravih in veselih let.

Pretekli teden je praznovala svoj 56. rojstni dan **Marija Kušej** na Blatu pri Pliberku. K praznovanju ji iskreno čestitamo in ji želimo še veliko srečnih in zadovoljnih, predvsem pa zdravih let v krogu njene družine.

Antonija Krištof iz Dolnje vasi pri Žvabeku obhajata v teh dneh svoj 56. rojstni dan. Za njen praznik ji iskreno čestitamo in ji kličemo še na mnoga srečna in zdrava leta.

Foltej Kropivnik iz Bilčovsa je pred kratkim praznoval svoj rojstni dan in god. Za dvojni praznik

mu iskreno čestitamo in mu želimo še veliko zdravih, veselih in zadovoljnih let.

Julijana David iz Vogrč in **Albin Tomic** iz Šmihela praznujeta v teh dneh rojstni dan in god. Društvo upokojencev iz Pliberka jima iskreno čestita in jima želi še veliko zdravih in srečnih let.

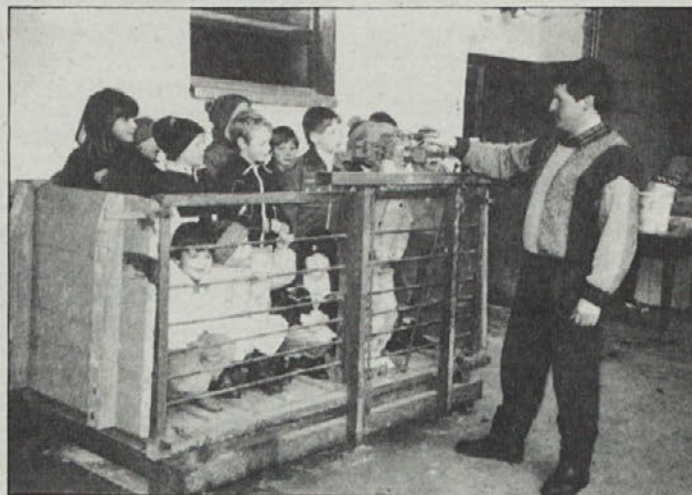
Na Robežu pri Apačah obhajata **Hanzi Kanzian** rojstni dan. Za njegov praznik mu iskreno čestitamo in mu želimo še mnogo zdravih, srečnih in uspešnih let.

Preteklo nedeljo je srečal Abraham **Werner Pressl** iz Vrbe. Jubilarant je bil dolga leta tajnik Avstrijsko-jugoslovanskega društva v Celovcu in je prejel posebno odličje za zasluge dobrososedskih odnosov. K njegovemu jubileju mu iskreno čestitamo in mu želimo še enkrat toliko zdravih in srečnih let.

Marija Fortin iz Železne Kaple praznuje te dni rojstni dan in god. Za dvojni praznovanje ji iskreno čestitamo in ji želimo še veliko zdravih in zadovoljnih let.

Dini Štornik iz Leš pri Šentjakobu želi Društvo upokojencev iz Šentjakoba za njen osebni praznik vse najboljše, posebno zdravja in zadovoljstva.

Pred kratkim je obhajal 67-letnico naš zvesti bralec **Kristl Lajčahar**, pd. Marinjak iz Kotmare vasi. Iskreno mu čestitamo in mu želimo vse najboljše.

14 šolarjev šmihelske ljudske šole je obiskalo kmetijo Petra Kerta, ki je ves razred postavil kar na tehtnico.

Koliko tehta 14 šolarjev?

14 šolarjev ljudske šole v Šmihelu je pred kratkim s svojim učiteljem Pepejem Krautom obiskalo kmetijo v Konovecah. Šolarji so tam spoznali delo na kmetiji, nato pa so se vsi še tehtali na veliki tehtnici. Koliko mislite, da tehta 14 šolarjev?

(Rešitev: 336 kg)

Od Pliberka do Traberka

Prejšnjo soboto se je končala že tradicionalna pevska revija Od Pliberka do Traberka nan Ravnah. Kot vsako leto so tudi letos v okviru te revije nastopili zbori tostran in onstran meje. Letošnja pa je bila še v posebni meri posvečena spominu Pavleja Kernjaka in slovenski narodni pesmi.

V imenu koroških Slovencev je spregovoril Roman Verdel in opozoril na važnost slovenske pesmi pri ohranjanju narodne identitete. Tudi je želel, da bi se slovenski zbori vsebolj posluževali bogate literature, v kateri je zbrana naša ljudska pesem.

Jutri, v soboto, bo obhajal svoj 88. rojstni dan profesor Jožko Hutter iz Globasnice

Dolgoletnemu profesorju na Slovenski gimnaziji, zavednemu in navdušenemu narodnjaku in kulturnemu delavcu iskreno čestitamo za njegov življenjski praznik in mu želimo krepkega zdravja ter še mnogo srečnih in zadovoljnih let v zasluženem pokoju ob strani njegove žene Marice.

Godba KPD Šmihel na srečanju „Alpe-Adria“ v Nabrežini nad Trstom

Godba KPD Šmihel — vodi jo prof. Julijan Burdzi — se je 19. 2. 1989 udeležila srečanja godb „Alpe-Jadran“ v Nabrežini nad Trstom v Italiji. Kot skupina mladostnikov je s svojimi komadi navdušila občinstvo. Sami pa so prisostovali izvajanjem godb iz Nabrežine ter iz Trbovelj; le-ta je tudi najboljša godba v Jugoslaviji.

Mladi Šmihelčani so spoznali na tem srečanju kulturno raven dobre godbe.

Na izletu v Trst smo videli tudi obmejne kraje, ki so ob avtocesti. Cesta se je zajedla v nekdanje tihe kraje, ki so zgubili svoj miren utrip. Široki tržaški zaliv pa je ta dan zapredla gosta megla, tako, da mladina ni videla odprtega morja.

Veseli smo se vračali, ker je bilo srečanje prijetno, izlet pa lep.

60-letnica smrti Petra Markoviča

„Z ustanovitvijo kulturnega društva „P. Markovič“ je doživelo kulturno, društveno in družabno življenje v naši občini veliko obogatitev,“ je dejal rožeški župan preteklo nedeljo v Rožeku.

Kulturno društvo „Peter Markovič“ je položilo 26. febr. na grob svojega imenskega patrona, akad. slikarja Petra Markoviča, v Rožeku šopek rož v spomin na 60.

obletnico njegove smrti. Predsednica društva Gerti VALENTINIČ je pozdravila vrsto častnih gostov; tako rožeškega župana Franca Pischelsbergerja, občinske odbornike Ludvika Lesjaka (EL), Karla Peckastniga in Heinza Karnela (oba SP) in Jozija Blajerja (VP) ter predsednika Zveze slovenskih zadrug, Mihija Antoniča. Glasbeni okvir je oblikoval Moški pevski zbor SPD „Jepa-Baško jezero“ iz Loč pod vodstvom mag. Aleksa Schusterja, kaplan Jozi Markowitz, sorodnik počaščenega, pa je grob pokojnega blagoslovil.

Po slavnosti na pokopališču se je večina udeležencev še pomudila v župnišču ob pogostitvi prireditelja in razgovoru o tem in onem.

F. K.

Predsednica PD „Peter Markovič“, Gerti Valentinič in odbornik Zdravko Schellander polagata venec na grob.

Vaščane iz Zgornje vesce so navdušili ob 1. obletnici obstoja

S posebnim načinom petja, namreč s staro domačo ljudsko pesmijo, so minulo soboto, 25. februarja, navdušili „Vaščane“ iz Zgornje vesce na svojem koncertu v avli bilčovske ljudske šole. Več ko 300 ljudi, prijateljstvo ljudske pesmi od blizu in daleč, je prišlo na koncert, da so skupno, s priljubljenimi „Vaščani“ praznovali prvo obletnico obstoja te imenitne fantovske skupine, katero vodi prof. Jožko Kovačič.

Ob tem jubileju so „Vaščane“ predstavili tudi svojo brošuro, v kateri so zbrani teksti njihovih pesmi in kjer je prikazan razvoj Bilčovsa v zadnjih 50 ali 60 letih. Na prodaj pa je bila tudi odlična kasetna, katero je „Vaščanom“ uspelo posneti že po enem letu petja.

Na neobičajnem in svojevrstnem koncertu nismo slišali le ljudske pesmi, ampak je na primer Hanzi Einspieler predstavil tudi delo šuštarja, in so drugi pevci razvedrili publiko z marsikatero fletno smešnico. Navdušenje navzočih je bilo še večje, ko je zborovodja „Vaščanov“ prof. Kovačič dal ljudem priložnost, da so skupaj zapeli staro domačo pesem.

Koncert so sooblikovali tudi pevci domačega moškega zbora „Bilka“, pod vodstvom mag. Mirka Laufseggerja in pa bilčovska „Sänger-runde“, katero vodi Karl-Heinz Haslauer. Torej je to bil tudi izraz pripravljenosti dobrega sodelovanja med domačimi zbori, in je to bil tudi dokaz, da „Vaščane“ nočejo biti konkurenca obstoječim zborom, ampak da delujejo na svoj način in bistveno prispevajo k ohranitvi domačega kulturnega bogastva, ki je že skoraj šlo v pozabo.

Koncert je torej bil tudi lepa priložnost za srečnje slovensko- in nemško govorečega sosedu v občini. Žal pa nemško govoreči sosed tudi ob tej priložnosti ni stopil slovensko govorečemu korak bliže, s tem da bi na primer samo kot znak dobre volje spregovoril samo eno slovensko besedo, ali pa zapel samo eno kitico kakšne slovenske pesmi. Vsekakor to ostane žalostno dejstvo, da dvojezičnost slovenskih skupin in z iskrenimi občutki podana roka nemško govorečemu sosedu ne rodi tistih sadov, ki si jih želimo.

H. St.

Pripravljalna seja za občni zbor Združenja absolventov na Zvezni gimnaziji za Slovence

25 zastopnikov bivših razredov se je odzvalo v petek, 24. februarja, zvečer (v prostorih Zvezne gimnazije za Slovence) povabilu odbora na pripravljajalno sejo za predvideni občni zbor, ki bo letos maja. Po kratkem uvodnem pozdravu ravnatelja dr. Reginalda Vospernika je podal podpredsednik dr. Mirko Boročnik poročilo o dosedanjem delu (družabno srečanje absolventov, predstavitev združenja na jubilejni akademiji, številne seje odbora). Kljub številnim težavam, s katerimi se je združenje soočalo od vsega začetka, ostaja glavna hiba zbiranje aktualnih naslovov nekdanjih dijakov. Za letos si je odbor postavil dva cilja: v začetku jeseni načrtuje dvodnevno ekskurzijo v München in Dachau, na voljo pa bo dvema dijakoma za izredne učne uspehe večja denarna vsota-štipendija.

Po blagajnikovem poročilu o trenutnem finančnem stanju so se starejši in mlajši absolventi predsta-

vili drug drugemu. Zanimivo je bilo slišati, kako in kdaj, v kakšnih časovnih presledkih se srečujejo posamezni letniki in razredi. V živahni diskusiji se je nanizala dolga vrsta konstruktivnih zamisli, pa tudi kritičnih pripomb. Iz ust mnogih udeležencev je bilo slišati željo po razvoju združenja na širši osnovi, predvsem pa po družabnosti.

Za začetek bojo v letnem poročilu gimnazije priobčene na posebnih straneh vse novice in spremembe, ki so v zvezi z organizacijo, dokler razvoj ne bo zahteval lastnega časopisa.

Predvidoma bo v soboto, 20. maja, občni zbor, na katerem bo izvoljen nov odbor in bodo zastavljeni novi cilji. Resnemu in konstruktivnemu delu je sledil v sproščenem vzdušju družabni del v prostorih „Ljudske kleti“. Škoda le, da se niso vsi vabljeni poslužili te edinstvene priložnosti, da bi skupno razčistili številne kritične opazke, ki so razburile duhove ob ustanovitvi združenja.

Hanzi Einspieler je na poseben način predstavil delo šuštarja z vsemi običajnimi strokovnimi izrazi.

Ni slučajno, da je zima, ki naredi konec zelenju in pokrije naravo s snegom, prisproda bele smrti. Zanj poznamo v naših krajih več izrazov, npr. „božja dekla“, „rebrna“, „ta bela“, „prekucija“, „tista s koso“, „ta kostena“, ali, kot jo je krstil pred kratkim umrli Čofatijev Franc, „hitlarica“. Hitlarica je še vdova, ta še lahko pride ponj, mi je dejal.

Razen Kurenta v ljudski pripovedki ji nihče ne uide. Nekajkrat jo je prelisčil, med drugim je imel takšen stolček in takšno moč, da nihče, ki je nanj sedel, ni mogel vstati, dokler mu on tega ni ukazal. Pa pride mimo smrt — njega niti ni doma, kaj šele, da bi bil pripravljen oditi z njo — sede na stol in mora toliko časa sedeti, dokler mu ne obljui-

Ni VEDEL, ČEMU SVEČA, ZAKAJ VEK IN JOK

Oddolžiti se hočem le spominu petih obirških faranov, ki nam jih je to zimo zasula lopata. Prvi se je od nas za vedno poslovil Blaž Sitter, Bohneč Blaža, kmet z akademsko sposobnostjo za računanje. Brez šole je izračunal, kolikokrat na sekundo se zavrti kolut za jermen, če ima določen premer, koliko koncentrata in suhe snovi je treba dati govedu, da se v določenem času zdebela za toliko in toliko kil itd. Vsi robovi Tednika in Bauernzeitung so bili poračunani in popisani s formulami. Zame, ki mi je za matematiko približno toliko kot psu za fajfo, je bil to vedno velik izziv in strah.

Kot kmet v gorah je imel trdo

IZDIHNILA JE, KO JE HOTELA S POSLEDNJO MOČJO NAPRAVITI KRIŽ

Za njim je zagrnila črna gomila Uršo Pegrin, rojeno 1896 pri Šajdniku, v kmečki družini, kjer je bilo deset sester. Do zadnjega je bila dobre volje in rada na svetu. Izdihnila je, ko je hotela s poslednjo močjo napraviti križ, znamenje, ki ga je v svojem življenju storila tolikokrat na dan.

Ob pletenju nogavic in branju je bila molitev njeno najljubše delo. Premolila je toliko, da jo je od samega žebranja že vse bolelo. Bila je vesele, vedre in preudarne narave, skromna, a z izbranim okusom. Dobrobit drugih ji je bila prva skrb. Med zadnjo vojno so ji močno razredčili žlahto.

MOLITVICA O MARIJINI SMRTI

Jejš Grišč j hor n dov pu nibeəsah hodu, zvat pəlc u roqah nosu, puqlicu tri nibešči hajhəli Mihela, Rafaela, hajhəl Habrija. „Hajhəl Habri, a punesiš ti Marij pošť na tu riəvən zemu, da se b Marija q smərt pərpravuva?“ Hajhəl Habri j reəqu „Jes nə nesim pošť Marij na tu riəvən zemu, da se b Marija q smərt pərpravuva.“ Jejš j reəqu „Če ti qnə nesiš Marij pošť na tu riəvən zemu, da se b Marija q smərt pərpravuva, nəvš mev tala v nibeəsah z manoə.“ Hajhəl je reəqu „Jes nesim rajš pošť na tu riəvən zeml, da se b Marija q smərt pərpravuva, prej da bi v svetih nibeəsah tala qnə

OBIRSKO

Dosegli so svoj cilj...

bi, da mu dolgo dolgo ne bo več za petami. Pa še o nekem čevljarju mi je pripovedoval rajni Franc, da bo moral večno živeti. Menda ni hotel pomagati Jezusu nesti križ, pa je bil obsojen, da bo kot živa priča križevega pota moral živeti do sodnega dne.

Tako se je Franc rad ponorčeval iz svoje visoke starosti, češ za tistega šoštarja ga pa vendar ne bodo postavili.

Kljub bajžam pa smo verni ljudje le prepričani, da bomo živeli večno, sicer brez telesa, a vendar. Pa kaj bi s tem nadležnim, utrujenim trupom, saj postane le še breme. Moramo ga pustiti tukaj, duša pa, ki drži skupaj teh dvesto kosti in pet litrov krvi, se lahko osvobodi in gre svojo pot. Življenje: delo, trpljenje, molitev, žalost in veselje je energija.

Glavni zakon o ohranitvi energije pa uči, da se energija ne more spremeniti v nič: življenje po smrti torej je.

Kako in kaj, človeška pamet ne ve, saj niti ni zmožna sestaviti učinkovitega mazila za kurje oči, pa tudi žavbe proti izpadanju las še ni. Se pravi, da zadnja vprašanja niso stvar kemije, pač pa vere. Škoda, da nismo pri verouku. Sploh pa je še vprašanje, ali je smiselno pripovedovati slepcu, kako izgleda drevo.

življenje, pred vojno je moral celo na Polje za hlapca, ker doma ni bilo kruha.

Druga svetovna vojna ga je ponesla na skrajni sever Norveške, kjer je le s težavo preživel polarni mraz. Bil je pri konjih in napravil nekaj tisoč kilometrov peš po Evropi. Ko so nekoč eksercirali, so morali prepevati „O, du schöner Westerwald“. Nemško je tedaj slabo razumel, pa je pel „O, du schöner Österreich“, nakar so ga poučili, da estarajha ni več.

S spoštovanjem se je spominjal svojega očeta Urbana. Ni pozabil, da ga je zbudil, ko je umirala njegova mama za špansko gripo — v postelji, v kateri ga je porodila. Bil je še majhen in ni vedel, čemu sveča, zakaj vek in jok. Odrasli so rekli, naj ne moti otroka pri spanju, oče pa ga je kljub temu zbudil, ga dvignil iz postelje in se zadril nad navzočimi: Mama samo enkrat umira. Za to mu je bil hvaležen do zadnjega.

Ko je moral v vojsko, ga je oče, ki je prej doživljal prelivanje krvi ob Soči in slutil, kaj čaka sina, ves solzan objel in ga prosil odpuščenja za to, da ga je spravil na svet. Ganljivi trenutki iz življenja gorskega kmeta, modrega in preizkušenega. Nekoč mi je prerokoval do šestih zjutraj, pa mi je prej zmanjkalo magnetofonskih trakov.

Tako je neke zimske noči sredi vojne v Peručevi kajži doživela sledeče. Na vsem lepem nekdo potrka na okno, najprej nalahno, potem močneje, žena se zbudi in zasliši godce, znane viže. Ko se obleče, da bi šla pogledat, kdo da je, policija ali partizani, saj so bili doma le otroci in ženske, se je oglasila izpod okna še otožna slovenska pesem. Odgrne zaveso, nikogar. Zdaj pa jo je obšla nepopisna groza, ker je prepoznala glasove sosedov in bližnjih, ki so bili že več kot leto mrtvi: obglavljeni, padli na fronti, umrli v kacetih. Vsa preplašena je odprla vrata, toda v svežem snegu ni bilo nobenega sledu. Do zadnjega je bila previžana, da so bili ponočni gostje verne duše. Bila je verna, toda daleč od kakšne zamaknenosti, z nogami na zemlji.

Pogosto mi je govorila: Pa na Boga ne pozabi, ko hodiš po svetu, Bog je počasen pa gvišen. V šolo ni hodila, ni pa Mohorjeve knjige, ki je ne bi bila prebrala. Nemško kajpada ni znala, saj do hitlerije to tudi ni bilo potrebno. V celovski bolnici se je pred leti naučila po sili razmer en stack: Ich ist Hund, s čimer jim je hotela dotajčati, da ravnajo z njo bolj po pasje.

Mene je imela zelo rada. Tudi jaz njo. Bila je moja babica. Marsikatero „basen“ me je naučila, med drugim tudi tole molitvico o Marijini smrti:

mev.“ Hajhəlc je šov, je pəršu na sriəd pula tə, təm je bova hənə zvata cirqu, nətri j bova Marija. Hajhəl j reəqu „Marija, pərprav se, ti buš umərva.“ Marija j reqva „Jes rada vmərjim pa zapustim toə riəvən zeməl pa hreəm v ti sveti nibeəsi.“ Marija j vqueli padva, j umərva, səj pəršəl vsə hajhəlc z nibəəs, na zvat miz s ju dov puvuəžəl. Marija se j hor pərbədiva, j hor ən dov pu nibeəsah švə, j ən pa reqva „Všə qəer səj prazən, vbəni duši teqə qni.“ Jejš j reəqu „Luba mat moja, jez bum pərzhav sviači tri, pojdim v hici təmnici, v ta čərən pəqu, vse bumu v havptqəer pərpelal, tri bum nəzaj vərhəl.“ Marija j reqva „Zaqaj da teə tri qar?“ Jejš j reəqu „Qətir qəter s qətram hrišij, na boži milust scahaj, na boži milust hrišij, za teə proš j qni.“

UMURLA JE V OKOLIŠČINAH, KI SO NAM ZNANE IZ VEČERNIC

Zdaj je ni več. Imel pa sem še eno babico, toda ne dolgo. Verjetno sta se zmenili, da bosta bandrali druga za drugo. Zdaj tudi ona, Elizabeta Karničar, roj. 1905, počiva že nekaj tednov na britofu. Umrta je v krogu zbranih domačih, v okoliščinah, ki so nam znane iz večernic. Prvič sem videl, kako človek izgublja zavest, mu pojema dihanje, ko gre zadnjič po sapo in kako se naposled pretrga nit njegovega

življenja. Dalo mi je grozo. Ne vem, kaj so občutili drugi, mislim pa, da se v svoji nemoči vsak zresni in vsaj v tistem trenutku zave, da človek ni govedo. — S strmega Rtačavega posestva se je omožila na Varše in bila tam gospodinja mnogoštevilne družine. Rada je imela rože in pesem. Kot cerkvena pevka je naučila otroke petja in dala naprej bogato pevsko izročilo. V tej družini se je prepevalo večglasno, tudi ponoči, ko sta s svakinjo Meto (bila je vdova in z otroki pri hiši) pletli in predli, vmes pa učili otroke narodne in Marijine. Dala je naprej tudi življenje, saj je bila pri pogrebu polovica cerkve njenih vnukov. — Lepo je bilo, ko smo imeli še babice. Bili smo otroci, zdaj pa smo nenadoma odrasli.

TRNJEVA JE BILA POT

Smrt ne gleda na koledar: že novega leta dan smo dočakali ob krsti Pavle Ogris, Smrtnikove mame v Kortah. Iz Podljubelja se je preselila na Kot, odtod pa v Korte k hčeri. Trnjeva je bila njena pot, trnjeva krona otipljiv simbol, s katerim se kristjani v trpljenju brez težav lahko istovetimo. Dve leti in pol je bila v izseljeništvu, poroko ji je preprečil nacizem, očeta in zaročenca ji je ubila kruta rabljeva roka v nemškem taborišču, s hčerko pa se je komaj še rešila domov. Moja domovina, narod moj trpin . . .

Prejšnji teden se je pri Lenartu že petič to zimo oglašil zvon. Reče se, da „ven zvoni“. Preplašeni sprašujejo ljudje, za koga se bo to pot odprla jama. Spominjam se rajnega deda, ki je, ko se je oglašil zvon, sredi njive snel klubuk, se pokrižal in pomolil za tistega, ki je bil na vrsti.

ZADNJI FARAN IZ 19. STOL.

Tokrat je dozorel Čofatijev Franc, roj. 1897, zadnji faran iz 19. stol., človek, ki mu kot informantu marsikaj dolgujem. Dneve sem presedel pri njem in nikoli mi ni bilo dolgčas. Ko mi je v vseh posameznostih opisoval ljudi, za katere nisem niti slišal, ki so umrli že pred prvo vojno, se mi je včasih zdelo, da gledam film. Nikoli prej se nisem počutil tako živo postavljen v davnino, nikoli se tako jasno zavedal časovnega razmaka med včeraj in danes, kot tedaj, ko me je Franc popeljal past na Kurnikove njive, v kočo Mavčevega Miha, kjer sta uprizarjala love na podgane, miši in ščurke. Sploh je pri Mihi vse živelo, in melo svoj posebni glas, od kravjih zvoncev do gar. Nekoč je prišel v žitne košče črv, tako da se je oživila še vsa pšenica. Franc je imel računalniško za-

nesljiv spomin za dogodke v preteklosti, vse nazaj do rane mladosti. Še na smrtni postelji mi je pripovedoval, kako so skrnino „dov žebrali“, da je poslal Kriščeš hudi protin iz žegnanega, krščenega trupla tja, kjer noben petelin ne poje, kamor se noben zvon ne čuje in kamor nobeno sonce ne posije . . .

NI BILO LE ENKRAT, DA SE JE ZBUDIL MED MRTVIMI

Služil je še cesarja Franca Jožefa, cesarja Karla in kralja Petra — leta 1920 so na Bajdišah pomotoma streljali nanj lastni zolnirji, njegov tovariš pa je kričal iz grma: Jugoslavija, kne streljaj, tukaj Peter Perč in Franc Piskernik. S prestreljeno nogo je nato po fižolovi ranti in eni nogi priskakljal čez velikovski most in se rešil v Maribor v bolnišnico. Med drugo vojno so ga hoteli v Celovcu obsoditi na smrt, pa je znal vse utajiti in se izgovoriti. Več kot dve leti je bil nato v Dachau. Sotrpini so umirali kot muhe in ni bilo le enkrat, da se je zjutraj zbudil med mrtvimi. Izobrazbo in zgornost si je pridobil sam, brati pa ga je naučila mama, ko je bil star osem let. Mami so pešale oči, zato ji je moral prebirati iz stare in nove zaveze, ona pa mu je zato skuhalo kakšen jajček. Bil je preprost in skromen, tesno povezan z naravo, kot gozdni delavec in lovec. Še fajmoštra je zalagal s svežim zajčjim mesom, ko je bila trda za živež. Za Cerkev se kajpak ni mogel navdušiti, ko pa so mu že v prvi vojni na fronti dopovedovali pri spovedi, da je njegova sveta dolžnost pobijati in streljati sovražnike, česar pa ni mogel. Na vesti je imel le nekaj zajcev in srnjakov, je dejal. Imel je svojo filozofijo, svoje lastno gledanje na svet, dokaj eksistencialistično — vztrajati kljub nesmislu bivanja. Da nič ne bi bilo, ne moreš reči, je dejal. Nekaj gotovo je, samo človeški um je preslab, da bi vse dojel. Bil je že radoveden, kako bo na onem svetu, ali bo vedel, kaj je počenjal na tem svetu, in ali se bo le še lahko spominjal nazaj. Zrelost in filozofska distanca tudi do zadnjih reči. Kakšne pogovore sva vse imela, vam nočem povedati, ker ne bi bilo primerno za vaša pobožna ušesa. Hudo mu je bilo le, da bo moral zapustiti prijatelje. Nič strahu pred neznanom večno nočjo, le nekoliko pred morebitnim fizičnim trpljenjem. Sicer pa so vsi prestali, je dejal, zato tudi njega ne bo užgalo.

Tako se je v kratkem času izteklo življenje petih zaslužnih obirških faranov. Ludwig Karničar

Rožanski izobraževalni teden: pobuda, ki krepi regionalizem

Od jutri, sobote, 4. 3. 1989 (pri Bundru v Borovljah se bo dr. France Merkač pogovarjal s starši o dvojezični vzgoji; prireditelj SPD „Borovlje“), pa do nedelje, 12. 3. 1989, bo potekal 14. Rožanski izobraževalni teden (RIT), ki je brezdvomno ena največjih in tudi najuspešnejših izobraževalnih in prosvetnokulturnih ponudb med koroškimi Slovenci oz. v deželi sploh. Pri tem tednu gotovo zelo fascinira dejstvo, da si je skozi polnih 14 let ohranil svežino, privlačnost in da izžareva vselej znova v društva nazaj in jih spodbuja k delovanju.

Obe slovenski osrednji kulturni organizaciji, Krščanska kulturna zveza in pa Slovenska prosvetna zveza, društvom pomagata, predvsem organizatorično in pri uresničevanju predlogov. Odgovorni pri KKZ za teden, Franc Tomažič, je v pomenku z Našim tednikom poudaril izobraževalno plat tedna, ker s tem navezuje na prvotno nalogo vseh društev, izobraževanje namreč. Ne smemo pozabiti dejstva, da so se vsa društva pri ustanovitvi imenovala slovenska izobraževalna. Dobro in prav je, da se te naloge v vse večji meri zavedajo.

Pomemben pa je pri Rožanskem izobraževalnem tednu še drug vidik: regionalizem. Verjetno se pobudniki tedna pred 14 leti niso docela zavedali, kako pomembno pobudo so sprožili: namreč zbujanje regionalne vesti in ostrenje zavesti za potrebe pokrajine in seganje na kulturne, naravne, izobraževalne vrednote in njene posebnosti. Danes, ko povsod govorijo o regionalizmu in kot gobe po dežju ra-

stejo skupine, inštituti in raziskovalni projekti, ki se z regionalizmom ukvarjajo, je dobro, če vemo, da so pobudniki RIT pred 14 leti v bistvu orali ledino regionalizma na Koroškem. Tako je RIT ena najstarejših pobud za spoznavanje pokrajinske kulture, zgodovine in njenih ljudi ter njihovih navad in običajev.

Prireditve društva izbirajo sama in ponudba je zelo pestra. Težišče teme izobraževalnega tedna so ekologija, zdravstvo, kmetijstvo, regionalizem in narodopisje in pa odrska dejavnost. Stalnica tedna pa so Dan domačih jedil (v soboto, 11. marca, pri Adamu v Svečah), obrezovanje sadja ter vsakoletna skupna prireditve. Lani je to bilo polaganje vencev pred spomeniki nacističnih grozodejstev na Ljubelju, letos pa je to koncert domoljubnih pesmi, ki bo ob 180-letnici rojstva Franca Treiberja (N' mav čriaz jizaro) v soboto, 11. marca, v dvorani Zavoda šolskih sester v Št. Petru pri Št. Jakobu.

-wafra-

Literatura čez meje

V pogovoru z zastopniki koroške zveze pisateljev je deželni glavar dr. Ambrozy naznanil, da bo treba pospešiti iniciativo k zgraditvi kontaktov med pisatelji Koroške in sosednjih regij. Ambrozy je dejal, da bo treba izkoristiti možnost delovne skupine Alpe-Adria tudi na področju literarne dejavnosti. Za letošnje zborovanje pisateljev v Brežah, ki obhaja tokrat svoj 20-letni jubilej, je deželni glavar zagotovil zastopnikom pisateljske zveze finančno podporo.

Tečajji slovenščine za otroke zdomcev, izseljencev in zamejcev

Slovenci, ki so slovenskega porekla in živijo v tujini, v rednem šolanju nimajo možnosti spoznavanja materinega jezika. V okviru projekta TEČAJI SLOVENŠČINE ZA OTROKE ZDOMCEV, IZSELJENCEV IN ZAMEJCEV so pripravljene posebni tečajji.

Tritedenski tečajji: od 26. junija do 16. julija, od 17. julija do 6. avgusta, od 7. do 27. avgusta. Cena: 98 DM

Dvotedenski tečajji: od 26. junija do 9. julija, od 17. do 30. julija, od 7. do 20. avgusta. Cena: 700 DM.

Prijave: Smučarski klub Skomarje, Skomarje 25, YU-63214 Žreče, Martin Grum, direktor.

KULTURNI STENOGRAM

Umetnost okrog jajca

Anica Vrečar, znana po slikarskih tečajih v Domu v Tinjahu, je na Dunaju zastopana tudi z umetniško oblikovanimi pirhi (velikonočna jajca). Mednarodna dunajska razstava pirhov je v hotelu AUSTROTEL, Felberstraße 4 na Dunaju. Geslo te razstave, ki bo odprta od 12. do 15. aprila, je **Umetnost okrog jajca**.

Mladi rod za marec
in april 1989

MLADI ROD

Odmevnost Mladega roda med mladimi bralci na koroških šolah je zelo velika. To nam dokazuje tudi rubrika **Bralci pišejo in rišejo**. Tokrat se je oglasilo skoraj dvajset mladih "pisateljev" in likovnikov. Tudi pri reševanju ugank mladi bralci radi sodelujejo. S to številko je Tomaž Ogris ponovno pripravil zanimivo spomladansko čtivo za mlade.

Štiridesetletnica
Katoliškega glasa

Katoliški glas je star štirideset let. 2. februarja 1949 je izšla prva številka katoliškega tednika Slovencev v Italiji. Ob štiridesetletnici je bila izdana posebna številka Katoliškega glasa. Sedanji uredniki razlagajo v daljših prispevkih nastanek in razvoj lista. Izmeriti skušajo tudi sedanje mesto, ki ga Katoliški glas zavzema med tržaškimi in goriškimi Slovenci. Geslo za vsebinsko držo pa je ostalo isto. Takole je bilo zapisano v uvodniku prve številke: "... vera, Cerkev, jezik in socialna pravičnost so dediščina naših očetov in osrednje gibalno vsega osebnega in javnega življenja".

V nedeljo, 5. marca 1989, s pričetkom ob 14.30 bo v celovškem Domu glasbe osrednji koncert Krščanske kulturne zveze "Koroška poje". Svoj osrednji koncert prireja KKZ že od leta 1972 tudi kot spomin na delovne dr. Franceta Czigana, ki je kot glasbeni pedagog in zbiratelj narodnega blaga napravil veliko dobrega in je zapustil nadvse bogato dediščino.

Glas

„vsake vasi“ na koncertu „Koroška poje“

V prvi vrsti so na dosedanjih koncertih „Koroška poje“ nastopali seveda slovenski koroški zbori, v gosteh pa so, kakor je v razgovoru z Našim tednikom dejal tajnik KKZ, Nužej Tolmajer, bili tudi zbori in skupine iz zamejstva in Slovenije ter drugih narodnih skupnosti v Avstriji. Koncerta so se udeležili najvišji predstavniki Avstrije (dr. Kirchschläger), vlade (min. dr. Moritz), dežele Koroške in koroške ter slovenske Cerkve (škofje Ka-

KKZ KRŠČANSKA KULTURNA ZVEZA V CELOVCU

KOROŠKA POJE

Vsaka vas ima svoj glas

Predstavitel naših krajev v pesmi in besedi

pellari, Šuštar, Kramberger).

Koncert Koroška poje je Krščanska kulturna zveza prenesla iz Celovca tudi v Beljak, vselej pa je bil pod kakim geslom oz. se na njem spominjo kakega skladatelja in kake važne obletnice za našo narodno skupnost.

Letošnje geslo koncerta je „Vsaka vas ima svoj glas“. Kot je povedal Nužej Tolmajer, so namenoma povabili k sodelovanju male skupine, to je tercete, kvartete, oktete, da bi kot važni kul-

turni dejavniki predstavile pesmi iz svojih vasi in krajev.

In tako bo nedeljski koncert „Koroška poje“ tudi pravšna priložnost, da širšemu občinstvu predstavijo dve novi knjižni izdaji: „Vsaka vas ima svoj glas“, zbirko slovenske ljudske in ponarodele pesmi iz Podjune, ki jo je uredil mag. Bertelj Logar, in raziskave univ. prof. dr. Erika Prunča o Urbanu Jarniku „Textologische Grundlagen und lexikologische Untersuchung seiner Spra-

mačih, slovenskih narečij v Podjuni, Rožu in na Zilji. In ta narečja bojo na nedeljskem koncertu primerno predstavljena. Vezno besedilo zanj je pripravil univ. prof. dr. Erik Prunč, ki bo čar narečij prikazal tudi iz vidika raziskovalca naše govorice.

Na koncertu naj bi vsi, pevci in poslušalci, zapeli skupaj eno pesem. Nasvidenje torej v nedeljo, 5. marca, ob 14.30 v celovškem Domu glasbe.

-wafra-

che“. To zajetno delo v treh zvezkih je izšlo v vrsti „Studia carinthiaca slovenica“, izdala je na KKZ, založila Mohorjeva družba, podprli pa ministrstvo za znanost, dežela Koroška in pa Kulturna skupnost Slovenije.

Med koncertom bo v Domu glasbe postavljena tudi knjižna polica z obema omenjenima knjigama, posebej pa opozarjamo na informacijsko mizo iniciativne skupine „Slovenščina, moj jezik“.

Posebno skrb iniciativna skupina posveča prav ohranitvi in živemu govorjenju in gojenju do-

„Vsebinska peščenih ur“ je nova knjiga Janka Ferka

Besedila v bližini nemosti

Tokrat za prikaz z najnovejšega Ferkovega dela dejansko ni treba iskati besed. Priobčeni leksikon, ki ga je o Ferku in njegovem delu napisal Peter Keřsche, daje odgovor na vsako vprašanje, ki je v zvezi z avtorjem. Tako sta se našla dva avtorja in pripravila dvakrat posebno knjigo. Prva posebnost je, da Ferk objavlja prozo v slovenskem jeziku, druga pa, da je priobčen v knjigi leksikon, ki je v tem smislu v zgodovini slovenske literature gotovo enkratno.

Predstavitel nove Ferkove knjige **Vsebinska peščenih ur** je bila v Hiši literature v Celovcu (24. februarja 1989), to je v Musilovem arhivu. Uvodne besede o Ferkovi knjigi je spregovorila mag. Neva Šlibar, asistentka na germanistiki ljubljanske univerze. Mag. Šlibar je poudarila, da gre za knjigo, ki pogojuje kreativnost bralca, ker se Ferkov jezik nahaja v bližini nemosti. Šlibar je izčrtala intenzivnost besedil in njih brezčasnost.

Vsaka slovenska knjiga, ki izide na Koroškem, je velika literarna, hkrati pa tudi kulturna bogatitev.

Pisatelj Janko Ferk je bral v obeh deželnih jezikih

Janko Ferk o svoji najnovejši knjigi: „Veselil se je kot vsake in mi je trenutno zelo pri srcu.“

„Beri adagio!“, beri počasi. To so spremene besede, ki jih daje Janko Ferk na pot svojim bralcem. Zaključuje pa svojih dvanajst besedil s stavkom: „Vsaka vrsta, vsaka beseda, ki jo napišem, je lahko zadnja.“ Sicer bolj ironično mišljen stavek šele 30-letnega pisatelja, ki je izdal že sedem knjig, priča o še nadaljnjih

stavkih in besedah izpod peresa Janka Ferka. Vendar je svarilo treba vzeti resno: Vsaka beseda je lahko zadnja. Marsikatera beseda in stavki pa so pri Ferku zapisani tudi med vrsticami. Te Ferkove neme besede pa nikdar ne bodo zadnje. Skupaj z mag. Šlibar lahko obžalujemo dvoje: da knjiga skupaj z leksikonom ni dvojezična, ter da leksikonske predstavitev Petra Kerscheta ni možno posnemati. Vincenc Gotthardt

„Ob večerih smo v družini vedno skupno peli in molili.“

Pred kratkim je krški škof v pisni obliki izročil priznanje znanemu pevovodju in organistu Janezu Petjaku za 40-letno delo kot organist v okviru cerkvenega zbora v Štebnu pri Globasnici. Janez Petjak se je rodil 19. novembra 1930 v Štebnu pri Globasnici. Z vztrajnostjo v svojem poklicu kot zidar se je glasbeno sam izpopolnjeval. Lotil se je prirejanja ljudskih pesmi. Deluje na Koroškem kot slovenski skladatelj in vzpodbuja svoje pevce in poslušalce k petju.

Od večera do večera hodi v Št. Lipš, Globasnico ali v domačo farno cerkev v Šteben, kjer vodi z velikim trudom razne zборе. Spremlja in aktivno sodeluje pa še v drugih slovenskih kulturnih, političnih in gospodarskih združenjih globaške občine. Ne sprejme nobenega honorarja. Velikokrat tudi materialno doprinaša k boljšemu razvoju slovenske kulturne ustvarjalnosti. Ni mož praznih in velikih besed, ampak človek, ki svoje življenje posveča v veliki skromnosti slovenskemu narodu, predvsem pa slovenski besedi in pesmi.

NT: Vi imate že več kot pol stoletja izkušnje v zborovodstvu in orgljanju. Zakaj ste se že kot mlad fant posvetili temu?

Petjak: Začel sem kot mlad fant in samouk. Imel sem veselje do orgljanja. Vzpodbujali pa so me prav posebno starši. Ko sem se vedno več naučil, sem dobil veselje tudi do petja in zborovodstva.

NT: Kje ste v svoji vasi Šteben imeli možnosti pouka?

Petjak: Sprva sem vsak dan eno uro vadil na Gašperzovi domačiji. Ob večerih pa sem se učil na orglah v

cerkvi. Včasih sem skoraj do polnočnih ur vadil.

NT: Koliko ste bili stari, ko ste prvič sedli za orgle in kdaj ste se začeli ukvarjati s petjem in zborovodstvom?

Petjak: Ko sem bil star 18 let, sem prvič igral na orglah. Prvo zimo sem takrat obiskoval pouk pri globaškem organistu Hermannu. Drugo leto sem že obiskoval Glasbeno šolo v Celovcu. Pozneje pa sem se odzval pevovodskemu tečaju v Ljubljani. Seveda sem poleg vsega že 16 let pel pri cerkvenem zboru, preden sem prevzel tudi pevovodstvo.

Z znanim pevovodjem Janezom Petjakom se je pogovarjal Bernard Sadovnik

NT: Kaj je v vaški družbi pomenilo biti organist?

Petjak: Kot organista te je takrat družba drugače sprejela kot danes. Organist je pač bil večjega pomena na vasi. K vajat zboru pa so mladinci in odrasli veliko raje prihajali. Pelo se je slovensko in se sploh ni tako ponem-

čevalo kakor danes. Po drugi svetovni vojni sem doživel pravo vaško skupnost v petju in v pomoči drug drugemu. Peli pa so vsi, čeprav ni imel vsak talent za to.

NT: Kako bi opisali takratno farno življenje v Štebnu?

Petjak: Imeli smo vsako nedeljo maše. S takratnim župnikom do leta 1960 pa so maše bile tudi ob delavnikih. Sploh pa se je pelo in maševalo samo v slovenskem jeziku. Pomembno je bilo, da smo ob večerih v družini vedno skupaj peli in molili. Tudi pri delu na polju nikjer in nikdar ni manjkalo petja.

NT: Vi ste po vojni tudi prevzeli prosvetno delo v okviru štebenskega in globaškega društva?

Petjak: Vodil sem fantovski zbor v Štebnu. Trenutno pa še vodim moški pevski zbor „Franc Leder Lesičjak“, mešani pevski zbor „Peca“ in cerkvena zboru v Štebnu in Št. Lipšu pri Ženeku.

Menim, da danes manjka vzdušje. Včasih smo se po vajah vsi skupno odpravili skozi vas in prepevali pesmi. Večinoma smo se spravili na Kuncičev most. Peli smo ob vseh prilikah, ki so se dogajale v družinah pevcev in njihovih sorodnikov. Vedno pa smo bili deležni bogate postrežbe.

Po vojni je predvsem odrska dejavnost doživljala bogat razcvet. Pomagala sta takrat predvsem dr. Marko Dumpelnik in sedanji župan Albert Sadjak. Iz poklicnih razlogov pa sta morala zapustiti vas. S tem pa je delo

ma tudi propadla kulturna dejavnost v Štebnu. Zato sem se pozneje odločil za moški pevski zbor, ki skrbi zdaj že skoraj petnajst let za pevsko dejavnost v okviru SPD „Šteben“.

NT: Vi pa tudi vodite cerkveni zbor v Št. Lipšu?

Petjak: V farni cerkvi so orgle, in deloma tudi zaradi tega sooblikujem že 10 let predvsem razne slovesnosti v okviru farnega življenja.

Vesel sem, da se tudi tam zbira okrog mene pevci in da jim smem s strokovno pomočjo stati ob strani.

NT: Je dandanes lažje voditi zbor in zbirati pesmi?

Petjak: Dandanes je to veliko težje. Pevci ne sodelujejo več s takšnim veseljem kot včasih. Obstaja pa tudi cela vrsta zborov in dobrih radijskih posnetkov. Zaradi tega pa je tudi težje zbrati predvsem učinkovite pesmi. Potrebni pa so tudi dobri pevci.

NT: Trenutna tendenca pa usmerja pot, da se vedno več zborov ustanavlja, ki tudi iščejo na eni strani nove oblike petja, na drugi strani pa se s časom zelo hitro razidejo.

Petjak: Med drugim je vzrok za to, da med tednom nimaš na razpolago pevcev za vaje. Tako se deloma pevci vključujejo v krajih, kjer študirajo ali delajo, v razne nove in obstoječe zборе. Zato na drugi strani primanjkuje pevcev za tradicionalne lastne zборе v raznih krajih. Seveda je tudi mladina bolj sprejemljiva za ritmične in sodobne pesmi. Vseeno mislim, da je zelo

važno, da ohranimo naše stare domače slovenske narodne pesmi.

NT: Zelo zanimiva je tudi vaša posebnost, da sami pišete in prirejate pesmi. Od kdaj se s tem ukvarjate?

Petjak: Ko sem bil star 20 let, sem priredil svojo prvo pesem. Medtem imam že okoli 8 lastnih pesmi, katerim sem sam zložil besedilo in jih uglasbil. Vsega skupaj sem uglasbil in priredil nad 100 pesmi, med drugim tudi 4 maše. Značilnost za moje priredbe je melodija za sopran. V glavnem sem priredil pesmi Milke Hartmanove.

NT: Ena pesem je posebno značilna za vašo dejavnost, namreč „Mladostni spomini“. Je to vaša življenjska izpoved?

Petjak: Pravzaprav sem dolgo čutil, da moram to pesem napisati. To je izpoved moje mladosti, ker sem ljubil dom, starše in petje. Končal sem jo v dveh mesecih, zbor pa jo je z navdušenjem sprejel.

NT: Bili 40 let organist je gotovo dolga doba. S tem je seveda povezano, da človek vzljubi pesem in ne postane truden od zborovskega dela. Kako bi vi to zase ocenili?

Petjak: Zdaj sem od nekega domačina dobil dve stari pesmi, ki ju prej sam nikoli nisem slišal. Mislim ju uglasbiti za naš moški zbor, ki zelo rado poje stare pesmi. Seveda bom v okviru zborov in društev še naprej sodeloval. Škoda se mi zdi, da so naše orgle že tako stare. Bile so prej v cerkvi sv. Heme. Pač niso več takšni glasovi, kakršne bi sicer potreboval.

NT: Hvala za pogovor!

Maja Haderlap in
B. C. Bunker bereta
danes v Velikovcu

„Stavki, oblikovani iz jezikov“ je geslo pobudi, ki jo je sprožil koroški center za prosveto odraslih (Erwachsenenbildungszentrum) in na katerem skupaj nastopajo slovenski in nemško govoreči koroški pisatelji in pesniki. Prvi tak večer je bil v Bilčovsu (NT je o njem poročal). Tam sta brala Janko Ferk in Peter Turrini. Danes zvečer, ob 19.30, pa bo v stolpu novega velikovskega gradu (Neue Burg) drugi bralni večer, ki ga bosta oblikovala Maja Haderlap in Bernhard C. Bunker.

Namen teh literarnih srečanj je izboljšati in pospešiti zastopnost med obema narodoma v deželi. Soprireditel večera je mestna občina Velikovec. Torej, danes zvečer ob 19.30 v stolpu velikovskega gradu — brala bosta Maja Haderlap in Bernhard C. Bunker. Pridite!

PETEK,
3. marca
Koroški avtorji: iz novih
knjig J. Messnerja, J.
Ferka in Cvetke Lipuš.

SOBOTA,
4. marca
Duhovni nagovor (žpk.
Ciril Demšar). —
Voščila (D. Urschitz).

NEDELJA,
5. marca
„Koroška poje“ — ča-
sovno premaknjeni po-
snetek koncerta KKZ
„Vsaka vas ima svoj
glas“.

PONEDELJEK,
6. marca
Pričevanja: Iskanje slož-
nosti — spomenica
kor. Slovencev 1955 —
dr. Pavle Zablatnik.

TOREK,
7. marca
Halo prijatelji.
Partnerski magazin.

SREDA,
8. marca
Narodno-zabavna glasba.

ČETRTEK,
9. marca
Rož — Podjuna — Zilja.

3. 3. 1989 — II. del:
Iz delavnice koroških
avtorjev — Cvetka
Lipuš, Janko Ferk,
Janko Messner

V teh dneh sta izšle dve
novi knjigi mladih koroških
slovenskih avtorjev. Cvetka
Lipuš je v založbi Wieser
predstavila tankočutno pes-
niško zbirko „Pragovi dne-
va“, v kateri presenetljivo tako
skrbno izbrane slike kakor
poetične sinteze. Pri
Mohorjevi založbi v Celovcu
pa je izšla nova knjiga Jan-
ka Ferka „Vsebinska peščenih
ur“, v kateri je avtor zbral
tako žanrsko kakor vse-
binsko zelo različne kratke
prozne tekste. V kulturno-
glasbenem sporedu v pe-
tek, 3. marca, se bosta av-
torja predstavila z odlomki
iz novih knjig. Umirjeni,
včasih dokaj tožujoči lepoti
Cvetkinih verzov bomo po-
stavili ob rob odlomek iz
Ferkove črtice „Ob smrti
nekega človeka“. Kako raz-
lično se pisatelji lahko spo-
primejo s sklepno točko
človekovega bivanja, pa bo
razvidno tudi v odlomku iz
pripovedi „Oče“ Janka Mes-
snerja. Pripoved je izšla v
knjigi „Gorše storije“ v lan-
skoletnem daru Slovenske
prosvetne zveze v Založbi
Drava.

... SLOVENSKI RADIO - TV - TELEKS ...

Dvojezična maša po radiu

Nedelja, 5. marca, ÖR, ob 10. uri

Katoliška božja služba po radiu, program Ö Regional, bo 5. marca od 10. do 11. ure. Tokrat bo radio prenašal božjo službo iz Slovenskega pastoralnega centra (SPC) v Mohorjevi kapeli v Celovcu. Zbor pod vodstvom Jožeta Ropitza poje Gallusovo mašo „Un gay bergier“ kakor tudi „Zvesti križ“ za zbor, orkester in občestvo.

14. ROŽANSKI IZOBRAŽEVALNI TEDEN

od 4. do 12. marca 1989

Sodelujejo slovenska prosvetna društva iz Bilčovsa, Borovelj, Kotmारे vasi, Rožeka, Sveč, Št. Jakoba, Št. Janža, Sel in z Radiš

Predavanja, obrezovanje sadnega drevja, koncert, film, gledališka predstava, dan domačih jedil

DAN	PRIREDITEV	KRAJ
sobota, 4. marec	14.00 dipl. inž. Tine Benedičič Obrezovanje sadnega drevja, teorija in praksa	Radiše Kulturni dom
	19.00 Nastop učencev Glasbene šole	Sveče pri Adamu
sobota, 4. marec	19.30 dr. France Merkač Dvojezična vzgoja otrok, pogovor staršev	Borovlje pri Bundru
	19.30 dr. Anton Feinig Domača imena	Kotmارة vas pri Mežnarju
	19.30 dr. Gerald Partl Kemija v gospodinjstvu	Rožek v ljudski šoli
torek, 7. marec	19.30 film Tevžej	Sveče v stari šoli
sreda, 8. marec	19.30 dr. Anton Rohrmoser Kaj je regionalni razvoj	Št. Janž društvena soba
sreda, 8. marec	19.30 Marta Messner-Kreuz Akupunkturna masaža	Bilčovs gostilna Miklavž
četrtek, 9. marec	15.00 dipl. inž. Jože Strgar Spomladansko delo na vrtu	Radiše
	19.30 dr. Rabitsch Gliste pri govedu	Kotmارة vas pri Mežnarju
	19.30 dr. Anton Rohrmoser Kaj je regionalni razvoj	Št. Jakob društvena soba
	19.30 dipl. inž. Jože Strgar Spomladansko delo na vrtu	Sele
sobota, 11. marec	14.00 Dan domačih jedi dipl. inž. Tine Benedičič Obrezovanje sadnega drevja, teorija in praksa	Sveče pri Adamu Sveče
sobota, 11. marec	19.30 Koncert domoljubnih pesmi 180-letnica rojstva Franca Treiberja	Št. Jakob Zavod šolskih sester
nedelja, 12. marec	14.30 Komedija „Pri lepem razgledu“ (Ödön von Horvath) Nastopa: igralska skupina SPD na Radišah	Radiše Kulturni dom

CELOVEC

POSTNO SREČANJE ŽENA
Krivda in oče človeka in v božjih
očeh
Čas: četrtek, 9. marca 1989, začetek
ob 9.30
Kraj: Slomškov dom v Celovcu
Referent: p. Marjan Šef
Prireditelj: Referat za žene pri
Katoliškem delovnem odboru

REBRCA

KONCERT KITARISTOV
Čas: četrtek, 9. marca 1989, ob 19. uri
Kraj: Mladinski center na Rebrci
Nastopajo: Janez Gregorič (kitara in flava-
ta); Andrej Grafenauer in Jelka Grafenau-
er (kitara in violončelo); Andrej Varl (kita-
ra); Igor Saje in Vladimir Hrovat (kitara in
ustna harmonika)
Prireditelj: Glasbena šola na Koroškem

Kat. dom prosvete
Kath. Bildungsheim

SODALITAS

9121 Tainach/Tinje ☎(0 42 39) 26 42

od petka, 3. marca, od 18. ure
do nedelje, 5. marca, do 13. ure
Duhovna obnova za mlajše žene in
dekleta (od 24. leta naprej)
SADOVI NA MOJEM
ŽIVLJENJSKEM DREVESU
Voditelj: Jože Kopeinig

od petka, 3. marca, od 18. ure
do nedelje, 5. marca, do 13. ure
Duhovna obnova za mlade:
VREDNOTE MLADIH
Voditelj: žpk. Stanko Olip

v petek, 3. marca, ob 19.30
Iz cikla predavanj: Krivda in odre-
šenje — PREPAD ČLOVEK?, nem.
Predavatelj: univ. prof. dr. Karel M.
Woschitz

od sobote, 4. marca, 9.—18.
do nedelje, 5. marca, 9.—16.
ZDRAVSTVENA TELOVADBA ZA
HRBTENICO, nem.
Voditeljica: Linda Springer

v ponedeljek, 6. marca, ob 19.30
Teksti, dia slike in glasba
1988—1988 — 1000 LET
KRŠČANSTVA V RUSIJI, nem.
Predavatelj: dr. Alois Ban

v torek, 7. marca, ob 19.30
Iz cikla predavanj: Krivda in odre-
šenje — SADOMASOHIEM IN ZA-
BLODA NEDOLŽNOSTI, nem.
Predavatelj: kan. dr. Colerus Geldern
v torek, 7. marca, od 14. do 20. ure
in v sredo, 8. marca, od 14. do 20. ure
Tečaj za spretno roke: SLIKANJE NA
STEKLO
Voditeljica: Anica Vrečar

v sredo, 8. marca, ob 19. uri
Uvajanje v novo pesmarico
SLAVIMO GOSPODA
Vodita: prof. Jože Ropitz in žpk. Maks
Mihor

v petek, 10. marca, ob 19.30
Iz cikla predavanj: Krivda in odrešenje
KRIVDA IN ODREŠENJE IZ
TERAPEVTSKEGA VIDIKA, nem.
Predavatelj: univ. prof. dr. Albert Hö-
fer, Graz

v soboto, 11. marca, od 9. do 17. ure
Seminar: KAKO SE SREČAMO Z
BOLNIKI DOMA IN V BOLNICAH
Predavata: p. dr. Marjan Šef in Metka
Klevišar

v soboto, 11. marca, od 14. do 19. ure
Tečaj za spretno roke:
VELIKONOČNO JAGNJE, nem.
Vodita: Gertie Glanach in Rosemarie
Herz

od ponedeljka, 13. marca, od 18. ure
do četrta, 16. marca, do 13. ure
Duhovne vaje za članice in člani
ŽRV: DUH IN MOČ SV. MAŠE
Voditelj: žpk. Valentin Gotthardt

v ponedeljek, 13. marca, ob 19.30
Iz cikla predavanj: Krivda in odrešenje
GREH, POKORA, SPOVED, ... — O
PASTORALNI NEUPORABLJIVOSTI
TEH POJMOV, nem.

CELOVEC

OBČNI ZBOR
KRŠČANSKE KULTURNE ZVEZE
Čas: v petek, 17. marca 1989, ob 19. uri
Kraj: Slomškov dom v Celovcu

VELIKOVEC

Literarno branje „SÄTZE GEFORMT
AUS SPRACHEN“
Bereta Maja Haderlap in B. C. Bünker
Čas: petek, 3. marca 1989, ob 19.30.
Kraj: Neue Burg v Velikovcu. Prireditelj:
EBZ Kärnten.

KOROŠKA POJE

*Vsaka vas
ima svoj glas*

Predstavitev naših krajev v pesmi in besedi

M DRUŽBA SV. MOHORJA V CELOVCU M

POKROVITELJ:

Povezuje univ prof. dr. Erik Prunč.

**v nedeljo, 5. marca 1989, ob 14.30
V DOMU GLASBE V CELOVCU**

Nastopajo: Tercet SPD „Jepa Baško jezero“ iz Loč * Podhumška dekleta in Podhumški kvartet KD „Peter Markovič“ iz Rožeka * Trio „Rož“ iz Škofije * „Vaščana pojo“ iz Zgornje vesce * Smrtnikovi bratje iz Kort * Ženski obirski oktet SPD „Valentin Polanšek“ * Plazniška dekleta iz Št. Lipša * Zelinjska dekleta PD „Lipa“ iz Velikova * pevci iz Št. Petra na Vašinjah * Suški oktet KPD „Drava“ v Žvabeku

Vstopnice v predprodaji pri krajevnih prosvetnih društvih in zastopnikih farne mladine, v pisarni Krščanske kulturne zveze v Celovcu, tel. št. (04 63) 51 62 43 in eno uro pred koncertom.

DOBRLA VAS

OBČNI ZBOR
Slovenskega prosvetnega društva „Srce“
v Dobrli vasi
Čas: sobota, 11. marca 1989, ob 19.30
Kraj: Kulturni dom v Dobrli vasi
Prireditelj: Slovensko prosvetno društvo „Srce“ v Dobrli vasi

ŠENTJAKOB V ROŽU

Katoliška prosveta Šentjakob v Rožu
vabi na predavanje
„SOCIALNI POLOŽAJ V AVSTRIJI“
Predava: dr. Viktor Omelko, predsednik
koroške Caritas
Kdaj: v sredo, 8. marca 1989, ob 19.30
Kje: farni dom v Šentjakobu

IZ 100-LETNEGA KOLEDARJA

Petek, 3. 3.	Sobota, 4. 3.	Nedelja, 5. 3.	Ponedeljek, 6. 3.	Torek, 7. 3.	Sreda, 8. 3.	Četrtek, 9. 3.
Vreme: nestanovitno	Vreme: oblačno	Vreme: nestanovitno	Vreme: veter	Vreme: oblačno	Vreme: sneg	Vreme: nestanovitno
Goduje: Kunigunda	Goduje: Kazimir	Goduje: Teofil	Goduje: Miroslav	Goduje: Perpetua	Goduje: Janez od B.	Goduje: Frančiška Rim.

POMEMBNE OBLETNICE

3. 3. 1885 se je v Stari vasi pri Šentlipšu rodil zdravnik Franc Petek	4. 3. 1901 se je v Globasnici rodil šolnik in prosvetni delavec prof. Jožko Hutter	5. 3. 1908 je bilo ustanovljeno „Katoliško politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem“.				
--	--	---	--	--	--	--

SLOVENSKA ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA

Mikschallee 4, 9020 Celovec, telefon (04 63) 32 3 85

brezplačno izposoja knjige in revije

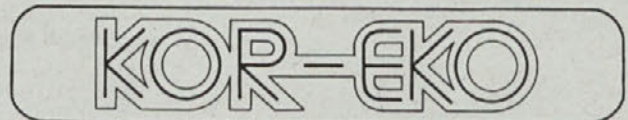
Knjižnica je odprta ob ponedeljkih in torkih od 10. do 18. ure ob sredah, četrkih in petkih pa od 8. do 16. ure

ENCIKLOPEDIČNI PRIROČNIKI

- FLOYD, E Kdo je ustvarjal zgodovino: velika knjiga osebnosti, ki so krojile podobo sveta in jo oblikujejo še danes. — (1. natis). — Ljubljana: Delavska enotnost, 1988. — 315 str.: barvne ilustr.
- KINGSTON, J Kaj pomnijo ljudje: največje katastrofe in krize v zgodovini človeštva. — (1. ponatis). — Lj.: Delavska enotnost, 1988. — 318 str.: barvne ilustracije.
- LAURIE, P Čudoviti svet računalnikov: poljudna enciklopedija za vsakogar, ki se namerava ukvarjati z računalniki... — Lj.: Cankarjeva založba. — 191 str.: barvne ilustr.
- MITOLOGIJA: ilustriрана enciklopedija. — (Slovenska izd.). — Lj.: Mladinska knjiga, 1988. — 303 str.: barvne ilustr.
- NAYMAN, A Kaj je svet živali: sprehod med živalstvom našega planeta. — (1. natis). — Lj.: Delavska enotnost, 1988. — 318 str.: barvne ilustr.
- PENNINGTON, P Kdo je odkrival svet: velika knjiga o osvajalcih in raziskovalcih našega planeta. — (1. natis). — Lj.: Delavska enotnost, 1987. — 319 str.: barvne ilustr.

Izposojamo tudi slovenske VIDEO-KASETE

MEDNARODNO PODJETJE

s produkcijo naprav za čiščenje vode v Borovljah, Auengasse 8

IŠČE: varilce (Schweißer)
ključavničarje (Schlosser)
orodjarje (Werkzeugmacher)
monterje za železo (Stahlbaumonteur)

- sprejema vaje za poklic izdelovalca industrijskih naprav (Industrieanlagenbauer)
- potrebuje izkušeno sekretarko z znanjem obeh deželnih jezikov, zelo dobrim znanjem angleščine, zaželeno je tudi znanje italijanščine.

Prošnje naslovite pismeno na KOR-EKO, Auengasse 8, 9170 Ferlach/Borovlje ali nas kontaktirajte po telefonu: (0 42 27) 32 66 (g. Popotnig)

PIREDITVE

KMEČKE IZOBRAŽEVALNE SKUPNOSTI (KIS)

PRAKTIČNI TEČAJI OBREZOVANJA SADJA

v soboto, 4. marca, ob 9. uri
Predavatelj: dipl. inž. Tine Benedičič
Kraj: Ločilo, pri Gamsu

v soboto, 4. marca, ob 14. uri
Predavatelj: dipl. inž. Tine Benedičič
Kraj: Radiše, pri kulturnem domu

v soboto, 11. marca, ob 9.30
Predavatelj: dipl. inž. Franc Lombergar
Kraj: v Žvabeku

v soboto, 11. marca, ob 9.30
Predavatelj: dipl. inž. Tine Benedičič
Kraj: Področca/Leše, pri Janežiču

v soboto, 11. marca, ob 13.30
Predavatelj: dipl. inž. Franc Lombergar
Kraj: Št. Lipš, pri Urhu na Plaznici

v soboto, 11. marca, ob 14. uri
Predavatelj: dipl. inž. Tine Benedičič
Kraj: Sveče pri Adamu

v nedeljo, 12. marca, ob 11. uri
Predavatelj: dipl. inž. Franc Lombergar
Kraj: Nonča vas, pri Kordežu

SPOMLADANSKO DELO NA VRTU

Predavatelj: dr. Jože Strgar,
Ljubljana

v četrtek, 9. marca, ob 15. uri
Kraj: Radiše, v kulturnem domu

v četrtek, 9. marca, ob 19.30
Kraj: Sele, v farni dvorani

SVEČE

NASTOP UČENCEV GLASBENE ŠOLE
iz Sveč in Št. Janža

Čas: sobota, 4. marca 1989, ob 19. uri
Kraj: pri Adamu v Svečah

Prireditelj: Glasbena šola na Koroškem.

NAŠ TEDNIK — Lastnik (založnik) in izdajatelj: društvo „Narodni svet koroških Slovencev“, ki ga zastopata predsednik dr. Matevž Grlic in poslovodni tajnik Hubert Mikal, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec.

Uredništvo: Silvo Kumer (glavni urednik), urednika Franc Wakounig in Vincenc Gotthardt, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec

Postna akcija delovne skupnosti
katoliške mladine

„DOBRA VOLJA BREZ ALKOHOLA“

Fastenaktion der Arbeitsgemeinschaft
Katholischer Jugend

„AKTION TROCKEN“

AKJ KÄRNTEN/DSKM KOROŠKA
Pfarrjugend/Farna mladina
Globasnica/Globasnitz

PODIUMSDISKUSSION/
PODIJSKA DISKUSIJA

CASH AND CRASH

UMGANG MIT ALKOHOL/
ODNOS DO ALKOHOLA

Es diskutieren/diskutirajo: Major Adolf Reiter (Leiter/vodja Verkehrsabteilung Krumpendorf/Kriva Vrba); LAbg./dež. posl. Reinhold Lexner (Junge ÖVP); Peter Kaiser (Junge SPÖ); Fric Kert (Zeleni/Grüne); mag. Peter Olip (Jugendseelsorger/duhovni asistent); Carina Kerschbaumer (Kleine Zeitung); Alojz Gregorič (gostilničar/Gastwirt); Wolfrat Charlotte (Kuratorium für Verkehrssicherheit); Heinz Koschutnik (Vorsitzender/predsednik AKJ/DSKM).

FREITAG/PETEK: 3. 3. 1989

ob/um 19.30 Uhr/uri Gostilna/Gasthof
„JUEENNA“ (Tschepitschach/Čepiče
Globasnica/Globasnitz)

RAZSTAVE

Razstava del GÜNTERJA BRUGGERJA (slike) — v Domu v Tinjah (do 17. marca)

Razstava del PETRA GSTETTNERJA (akvareli) — v Kulturni taberni „Pri Joklunu“ do 17. marca

ŠT. JAKOB

Katoliška otroška mladina vabi na
POPOLDAN ZA VODITELJE(IČE) OTROŠKIH SKUPIN IN PRIJATELJE(IČE) OTROŠKEGA DELA

Čas: v soboto, 11. marca 1989, od 15.30 do 19.30. Kraj: v Št. Jakobu v Rožu. Glavno težišče tega popoldneva je: „Zbuditi veselje za slovenski jezik ob uprizarjanju gledaliških igric“. Strokovni mentor tega popoldneva bo Franci Končan.

PISMA BRALCEV

Ker nočemo Haiderja, bomo volili Ambrozyja!

Volilno gibanje prinaša vedno spet nove napetosti v slovensko narodno skupnost na Koroškem. Nova stranka „Za drugačno Koroško“ obeta nekaj zanimivih novosti in svetlih točk. Končno so se le spravili pod skupno očevo tisti, ki so se v zadnjih mesecih najbolj lasali. Razveseljivo pa je predvsem, da se volilni boj tokrat ne odvija na hrbtu koroških Slovencev.

S kandidaturo tajnika Zveze slovenskih organizacij nastaja vtis, da se je izgubila pluralistična zasnova te organizacije. Ponovno se — tokrat tudi v pisanju „Slovenskega vestnika“ — ustvarja vitez, da se pri volitvah, in ravno pri teh volitvah, odloča o končni usodi slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Spet smo soočeni s poskusom, zreducirati slovensko narodno skupnost na neko gibanje ali stranko.

Socialistično stranko volita prav gotovo dve tretjini slovenskih volilcev. Kdo se bo pobrigal zanje, ko bodo volitve mimo? Ali pa bodo potem že izobčeni? Daleč preko tisoč zavednih koroških Slovencev je že leta včlanjenih v SPÖ. Pozivi, naj bi vseeno volili drugo stranko, ne krepijo zaupanja in pričajo o dvomljivi politični kulturi.

Predstavniki slovenske narodne skupnosti naj bi sprejeli slehernega koroškega Slovenca brez preverjanja njegove politične pripadnosti in volilnega zadržanja, brez merjenja zvestobe in zavednosti. Mali človek, delavec, kmet, nastavljenec, uradnik, obrtnik, ima svoje socioekonomske skrbi. Pri različnih političnih skupnostih upravičeno išče pomoč, ko ureja življenje zase in za svojo družino. Ali je treba, da mu za to že koj očitamo oportunitizem? Ni treba, da bi se oddaljevali in poglobljali nezaupanje. Vsakemu posameznemu koroškemu Slovincu je treba pomagati, da uveljavi svoje osebne, gospodarske, je-

zikovne, kulturne in čustvene potrebe tam, kjer se nahaja. Taka podpora je prva naloga zastopnikov in ne tista, da bi najprej spravljali rojaka v svoj politični hlev. Docela neprimereno se nam zdi poenostavljanje našega političnega trenutka, češ sedanja državni poslanec Karel Smolle in bodoči deželni poslanec Marjan Sturm bosta že vse prav uredila. Vsak Slovenec se na svojem mestu prizadeva in se naj prizadeva za dialog, s katerim uresničuje lastne težnje in težnje skupnosti, kateri pripada.

Socialistična stranka bi sicer lahko s svojo kandidatno listo postavila močnejše signale za preobnovo. Predujem zaupanja nas upravičuje, da povemo, kaj želimo in kaj nam ni prav. To bomo na vseh ravneh storili tudi v bodočnosti. Posebna opora nam bodo pomoč in inovativne težnje demokratično mislečih, kritično-angažiranih socialistov in mlade generacije s Petrom Kaiserjem na čelu. Ni vseeno, kdo ima oblast v naši demokratično urejeni državi, prav tako pa tudi ni vseeno, kako z njo ravna.

Tudi Slovenija je na poti v pluralizem. Ustanovljena je bila Socialno-demokratska zveza Slovenije. Novi razvoj gotovo uvaja še nepoznane razsežnosti v notranjeslovenskih, sosedskih in mednarodnih odnosih.

Slovenci ne želimo, da bi Haider postal koroški deželni glavar. 12. marca se lahko tudi zgodi, da bo padla odločitev, po kateri nam bo žal, da je nismo skušali obrniti v drugo smer. Ker hočemo preprečiti Haiderja, bomo volili Ambrozyja. Vsako ovinkarjenje prinaša le zmedo.

Tomaž Ogrs,
Franc Walter
Ludvik Ogrs

(Za vsebino pisem bralcev odgovarjajo pisci. Pisma bralcev ne izražajo mnenja uredništva.)

SAK je od 3. marca na pripravah v Umagu

Prvo mesto koroške lige je vigredi še možno!

Pri Slovenskem atletskem klubu so vsi optimistični, da bo moštvo igralo vigredi še za 1. mesto. Sicer je vrsta važnih in težkih tekem na tujem, toda ravno tam so slovenski atletiki letos jeseni najbolje igrali. Povsem važna pa bo sta tudi start 1. / 2. aprila v Trgu (Feldkirchen) in prva tekma 8. / 9. aprila doma proti Pliberku.

Trener Lojze Jagodič bo vigredi s svojim moštvom s „polno paro“ še enkrat poskusil prodreti čisto naprej in tako soodločati, kdo bo letos prvak koroške lige. „Če nam to ne bo uspelo, bodo takoj dobili mlajši igralci mesto v moštvo,“ tako trener Jagodič, ki hoče že vigredi pripraviti SAK-u dobro in kvalitetno moštvo za jesen.

SAK gre v Umag

Od petka, 3. marca, trenirajo slovenski atletiki v Umagu. Na priprave gredo vsi igralci kadra ter nekateri mladi talenti. Priprav se ne bo mogel udeležiti zaradi poškodbe Manfred Luschnig, ki bo izpadel še vsaj za 14 dni. Spet poškodoval se je Erwin Galo, ki si je nategnil mišico na nogi, vrhu tega pa ima zlomljen prst na roki. Libero Peter Stern je po poškodbi spet igral konec tedna proti ASK. V tej tekmi je SAK igral zelo slabo, intenzivni trening se je nekaterim igralcem le poznal. Vrhu tega sta manjkala tokrat tudi Kuncič (pri vojaki) in kapetan SAK Miha Kreutz.

PRIPRAVLJALNE TEKME:

ASK — SAK 1:1 (0:1)

Zager oz. Hanser

Globalnica — Vovbre (Haimburg) 3:0 (0:0)

Kollman, Elbe, E. Pajančič

Metlova — Rikarja vas 1:6 (1:1)

Sadounig oz. Mischitz 3, Weitzer 2, O. Mischitz.

Za tiskovni sklad so darovali v letu 1989

Bogomir Lumbar, Breze 200,—; Joško Tischler, Celovec 20,—; Alojz Perne, Šentvid ob Glini 70,—; Martin Mikl, Zg. Ruge 100,—; Ana Thaler, Pliberk 20,—; Matevž Wakounig, Ladine 20,—; Milka Kriegl, Zahomc 70,—; Ludmila Ožgan, Stari grad 20,—; Franc Wutti, Ločilo 30,—; Marija Mikl, Ločilo 20,—; Franciška Pipp, Ziljska Bistrica 20,—; Kati Pipp, Ziljska Bistrica 50,—; Alojzij Zwitter, Ziljska Bistrica 170,—; Johan Wiegele, Zahomc 50,—; Franc Mikl, Šentlenart 30,—; Johana Hrobath, Šentlenart 20,—; Franc Truppe, Ločilo 70,—; Franc Ojcl, Zg. Breg 20,—; Miha Golavčnik, Podjuna 50,—; Blaž Kordež, Podjuna 20,—; Janez Zankl, Mala vas 50,—; Marija Hudl, Globalnica 70,—; Katarina Sekol, Globalnica 20,—; Karl Pikalo, Podroje 20,—; Florijan Dlopst, Podgora 20,—; Marija Dlopst, Podgora 20,—; Marija Bakondy, Mala vas 20,—; Franc Schatz, Šteben 70,—; Janez Perč, Šteben 20,—; Pavel Perč, Šteben 20,—; Janez Dumpelnic, Šteben 20,—; Johan Bricman, Strpna vas 20,—; Jože Kušej, Šmihel 70,—; Franc Čebul, Šmihel 20,—; Ana Čebul, Šmihel 20,—; Eric Jernej, Šmihel 20,—; Marija Jernej, Črgoviče 20,—; N. N., Šmihel 20,—; Andrej Wakounig, Dvor 20,—; Franc Trap, Dvor 40,—; Franc Perč, Bistrica 170,—; Veronika Grill, Bistrica 20,—; Amalija Krištof, Bistrica 20,—; Jože Partl, Bistrica 20,—; Terezija Merva, Bistrica 40,—; Ciril Rudolf, Bistrica 50,—; Marija Satschen, Bistrica 20,—; Marija Pečnik, Rute 70,—; dr. Franc Wutti, Borovlje 170,—; N. N., Borovlje 20,—; Albina Pošinger, Glinje 70,—.

SK Aich/Dob: novi odbor

Na rednem občnem zboru so odbojkarji iz Doba izvolili novi odbor, ki je precej pomlajen. Medtem so se Dobljani že začeli intenzivno pripravljati na prvenstvo.

Pod vodstvom trenerja Lojzeta Opetnika trenira moštvo trikrat tedensko, konec tedna pa so na sporedu pripravljalne tekme proti moštvom iz Slovenije.

Novi odbor SK Aich / Dob:

predsednik: Gerhard Matschek; podpredsednik: Martin Mischeu; sekcijski vodja: Lojze Opetnik; blagajnik: Christian Matschek; blagajnik: Marko Trampusch.

Korotan

Import-Export GmbH

Viktringer Ring 26, A-9020 Celovec, Telefon (0463) 56 2 16, Telex 422801

Smučarski poleti v Ironwoodu: Wiegele zmagal

V Ironwoodu v Ameriki je Zahomčan Franci Wiegele spet dokazal, da je eden najboljših na velikankah na svetu. Že leta 1984 je Franci Wiegele na Planici poletel na 184 metrov, uspeh v Ameriki torej ni bil tako slučajen.

Na velikankah se Wiegele očitno počuti bolje, saj je v zadnjih letih vedno bil med najboljšimi na svetu.

Lani je na svetovnem prvenstvu v Oberstdorfu postal deveti, na letošnjem tednu v smučarskih poletih od 16. do 19. marca v Harrachovu pa gotovo lahko pričakujemo vsaj podoben uspeh. Predpogoj je seveda, da bodo Wiegeleta imenovali v avstrijsko reprezentanco.

V Ironwoodu je Wiegele zmagal s poleti na 142 m, 153 m in 141 m. Za njim sta se uvrstila Avstrijca Werner Schuster in Wolfgang Margreiter.

5. marca je v Oslu na programu naslednja tekma za svetovni pokal. Po tem uspehu bodo tokrat le težko šli mimo Wiegeleta, saj je avstrijska reprezentanca razen mladega Kuttina (bron) na svetovnem prvenstvu v Lahtiju odpovedala.

Franci Wiegele

NAMIZNI TENIS

Koroška liga: presenetljiv poraz Selanov

Prva selska ekipa je bila popolnoma brez forme in je gladko podlegla. Legionar Zoran Ramovš je zgubil celo obe tekmi.

DSG Sele — ATSC Celovec 2:6
Lettkemann 1, Smrtnik 1;

KOROŠKA LIGA:

1. Wolfsberg	11	10	1	0	67-23	21
2. SCO Bodens.	10	8	2	0	60-21	18
3. Völkendorf A	11	6	1	4	49-46	13
4. Landskron	10	5	1	4	49-36	11
5. Sele	11	5	1	5	40-54	11
6. ASC Celovec	11	4	2	5	50-46	10
7. KAC	10	4	2	4	45-41	10
8. Völkendorf B	10	3	0	7	29-50	6
9. Kotmara vas	11	1	1	9	33-63	3
10. Landskron B	11	1	1	9	22-64	3

Podliga: Selani le na 9. mestu

Po porazu proti prvemu KAC so Selani zdaj le na 9. mestu. Zdaj jim celo grozi izpad iz podlige.

KAC — DSG Sele 6:4

Matješević 3, Matješević/Oraže;

PODLIGA:

1. KAC	13	11	2	0	76-36	24
2. Labot	13	10	1	2	71-36	21
3. Bekštanj	13	6	6	1	71-47	18
4. Baško jezero	13	9	0	4	67-48	18
5. Mostič	13	6	4	3	67-51	16
6. SCO Bodensd.	13	5	2	6	53-57	12
7. Wolfsberg	13	5	1	7	51-65	11
8. Področca	13	3	3	7	58-66	9
9. Sele	13	3	3	7	49-69	9
10. Borovlje	13	3	2	8	46-67	8
11. Landskron	13	3	1	9	41-69	7
12. Seeboden	13	1	1	11	37-76	3

1. razred: Sele in NTK zmagala

V 1. razredu sta namiznoteniški ekipi DSG Sele in NTK Celovec slavili dve visoki zmagi. Selani zdaj vodijo s točko prednosti pred KAC.

DSG Sele — Podkrnos 7:3

Korenjak 3, Smrtnik 3, Korenjak / Smrtnik;

Kelag — NTK Celovec 2:8

Smrtnik 3, Vidle 3, Kupper 3;

1. RAZRED:

1. Sele	12	10	1	1	81-39	21
2. KAC	12	9	2	1	78-42	20
3. Liebenfels	12	8	1	3	76-44	17
4. NTK Celovec	12	7	3	2	76-44	17
5. SCA Šentv. A	12	8	1	3	72-48	17
6. ÖDK Celovec	12	4	3	5	54-66	11
7. Straßburg	12	3	3	6	57-63	9
8. Wolfsberg	12	3	3	6	47-73	9
9. Labot	12	3	2	7	55-65	8
10. SCA Šentv. B	12	3	0	9	52-68	6
11. Podkrnos	12	2	1	9	39-81	5
12. Kelag Cel.	12	1	2	9	33-87	4

Na avstrijskem šolarskem prvenstvu:

ŠD Šentjanž: Tokrat ni šlo po želji

Trener ŠD Šentjanž Erih Uznik

Na avstrijskem prvenstvu šolarjev v Zgornji Avstriji najboljši Šentjanžanki Dunja

Jamnig ni šlo najbolje. V slalomu je v prvem teku zaspala kolajno, drugi odlični tek ni zadostoval več.

Slabe snežne razmere na Koroškem so seveda znatno primogle k temu, da so koroški tekmovalci na avstrijskem prvenstvu ostali precej za pričakovanji. Edina Šentjanžanka pri šolarjih Dunja Jamnig je nastopila v slalomu, veleslalomu in super-G in se v celoti odrezala poprečno. Seveda pa bi bil možen še večji uspeh, toda menjajoče snežne razmere (naravni/umetni sneg) so koroškimi tekmovalkam in tekmovalcem letos le precej prekrižale načrte.

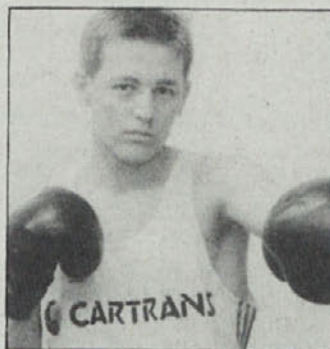
Dunja Jamnig je na avstrijskem prvenstvu dosegla sledeče uvrstitve: slalom: 6. mesto; veleslalom: 18. mesto; super-G: 13. mesto; kombinacija: 11. mesto.

Boks: Salem — Wieser remi

V glavnem boju večera je Franci Wieser nastopil proti prvaku Egipta Salemu. Čeprav je Wieser boksal bolje, se je boj končal neodločno.

Skupno so se na tem večeru kvalificirali trije Korošci za avstrijsko prvenstvo juniorjev.

Marjan Oraže pa tokrat še ni boksal, ker po poškodbi (na roki) še ni čisto ozdravel.

Biljard: SBK bil na turnirju za 300.000 dinarjev v Ljubljani

Le 8. mesto za najboljšega igralca SBK Reinharda Puckla na biljardnem turnirju v devetki v Ljubljani. Slovenski biljardisti se na izredno majhnih mizah, ki pri nas niso več v rabi, niso znašli in so že v 1. kolu izpadli, kar je vsekakor zelo presenetilo.

Arihova peč: tek in pohod odpovedana

Zimski pohod „Arihova peč“ 1989 in smučarski tek so organizatorji SŠZ, SPD Celovec, SPD Rož zaradi pomanjkanja snega odpovedali. Prireditev je bila načrtovana pri Polancu na Čemernici nad Šentjakobom v Rožu.

SMUČARSKI SKOKI: IZREDEN USPEH MLADEGA ZAHOMČANA

Evropski pokal: Herwig Millonig 11.

Prve točke v evropskem pokalu za 17-letnega Zahomčana Herwiga Milloniga. V Saalfeldnu je dosegel na tekmi za evropski pokal 11. mesto in s tem prve točke za evropski pokal.

Že etablirana skakalca kot npr. Paul Erat in Norbert Mörtl se nista znašla na tej skakalnici, poleg tega pa je veter zelo motil celotno prireditev. Tako je Erat pri svojem skoku bil zelo oviran od vetra, v skupnem seštevku je potem dosegel le 34. mesto.

Dober nastop je imel tudi mladi Christian Moser s 27. mestom.

Evropski pokal v Saalfeldnu:

- 11. Herwig Millonig
- 19. Norbert Mörtl
- 27. Christian Moser
- 34. Paul Erat
- 37. Martin Wiegele

Avstrijski pokal — Reit im Winkel

- 12. Herwig Millonig
- 14. Christian Moser
- 23. Martin Wiegele

Slovenski znanstveni inštitut je bil ustanovljen leta 1975 kot pododbor ZSO. Ta status ima SZI še danes, nima torej niti statuta niti lastne pravne osebnosti in mora — vsaj teoretično — izvrševati vse naloge odborov ZSO.

Stanje ZSI povod za kritiko

Za dr. Sturm, ki je do 1983 kot zgodovinar sam bil sodelavec inštituta, je to stanje bilo prvi povod za kritiko. Jasno je namreč, da samostojno znanstveno raziskovanje utegne trpeti, če je zmeraj spet treba za organizacijo izdelati različne papirje ali prevzeti druge naloge, npr. znanstveno organizacijo Peršmanovega muzeja, še zlasti, če je inštitut zaseden samo s tremi stalnimi sodelavci. Drugi povod za kritiko je bil, da SZI vse do danes odklanja sprejemanje finančnih sredstev od drugih ustanov, kot so ministrstva ali drugi inštituti itd., predvsem seveda, ker so takšna finančna sredstva strogo vezana na točno določene projekte in se sodelavci inštituta bojijo, da potem ne bi imeli več zadosti možnosti za raziskovanje samostojno in svobodno določenih tem.

Že 1985 sklep ZSO: SZI se naj osamosvoji

ZSO je na občnem zboru 1985 sprejela sklep, naj se SZI osamosvoji in postane samostojna pravna oseba. Za izvedbo tega sklepa je bila ustanovljena komisija, vendar so nekateri člani te komisije (mdr. dr. Gstettner in dr. Wakounig) in tudi SZI kmalu po občnem zboru bili bolj zaposleni z vprašanjem dvojezičnega šolstva, kot jim je najbrž bilo ljubo. Tako se do naslednjega občnega zbora 1988 ni zgodilo nič.

Tako je zdaj organiziran SZI

Sedaj je ZSO sprejela sklep za prestrukturiranje SZI po sledečem modelu (sodelavci SZI so se pri tem vzdržali glasu):

- SZI naj postane samostojno društvo, v katerega se lahko včlanijo različne slovenske ustanove, če plačajo članarino v višini ca. 200.000 šilingov. S tem denarjem bi naj bilo zagotovljeno financiranje osnovnih potreb inštituta. Kot člani SZI bi prišli v poštev predvsem: ZSO, NSKS, Zveza slovenskih za drug, Gospodarska zveza Slo-

Kljub volilnemu boju je kandidat Drugačne Koroške in tajnik ZSO dr. Marjan Sturm našel čas za predavanje Dunajskemu krožku na temo „Politika in znanost — ob aktualnem primeru“. Šlo je za nameravano prestrukturiranje in reorganizacijo Slovenskega znanstvenega inštituta — tema, o kateri se je v zadnjih mesecih razvila živahna diskusija in tudi polemika med slovenskimi politikami in znanstveniki.

Dunajski krožek vabil na zanimivo diskusijo

Politika in znanost ob aktualnem primeru

DR. STURM O ZNANSTVENEM DELU

venije, Raziskovalna skupnost Slovenije.

- Drugi organ SZI bi naj bil sosvet, v katerega se lahko včlanijo slovenski znanstveniki. Sturm ceni, da imamo na Koroškem nekaj sto takšnih ljudi. Ta sosvet bi torej naj bil neke vrste potencial znanstvenikov, iz katerega bi lahko po potrebi našli primerno izobražene ljudi za določene projekte za honorarno delo.

- Tretji organ bi naj bil kuratorij. V tem kuratoriju bi naj bile zastopane osebe, ki se želijo poslužiti SZI za različne projekte, npr. banka X, tovarna Y in društvo Z. Ljudje torej, ki hočejo vedeti, kakšen je bil razvoj kmetijstva v velikovškem okraju zadnjih deset let ali koliko prihrankov ima povprečen koroški Slovenec in ki so pripravljene za to plačati denimo 100.000 šilingov.

- Četrtič pa naj pride do delitve med znanstvenim in trgovskim vodstvom inštituta. Poleg znanstvenega vodja naj bo torej nastavljen tudi znanstveni menedžer. Ta bi očitno naj bil glavna oseba novega SZI, saj bi moral skrbeti za to, da SZI dobi različne projekte in nato poišče

v sosvetu znanstvenika, ki projekt izvede.

Ta sklep je ZSO menda že posredovala NSKS-u in čaka na odgovor.

Model ima gotovo vrsto prednosti. Prva je ta, da bi se znanost tudi pri koroških Slovencih končno ločila od politike, saj prav gotovo ni leve ali desne znanosti, temveč je samo ena. Če že drugod ne, bi vsaj tukaj prišlo do ene same skupne organizacije koroških Slovencev. Tudi finančno bi SZI stal na trdnejših nogah in ne bi bil več tako odvisen od finančnih zmožnosti ene izmed osrednjih organizacij. Nadalje bi se odprla možnost, da se močneje kot doslej vključuje v raziskovalne programe drugih znanstvenih ustanov in tudi te ustanove močneje vključuje v lastno delo. Misel, da lahko npr. samo slovenski zgodovinar proučuje slovensko zgodovino, po Sturmovem mnenju danes ne drži več, saj so tudi drugi že dokazali, da znajo to vprašanje reševati na kompetentnem način. (Vprašanje zornega kota seveda kljub temu ostaja in se tudi pri še tako naklonjenem znanstveniku najbrž ne bo dalo kdaj res zadovoljivo rešiti.) Tudi razširitev na ekonomske in socialne vede bi prinesla bistveno poglobitev slovenskega

znanstvenega dela na Koroškem.

Kritika novega modela

Toda tudi kritiki tega modela imajo tehtne argumente zase. Začne se pri projektne delu: večinoma bojo nalagodajci verjetno Nemci in bojo seveda hoteli imeti tudi študije v nemškem jeziku. Postavi se vprašanje, če ne bojo znanstveniki zaradi manjših komplikacij in nižjih stroškov vodili tudi raziskave v nemščini in bi tako precejšen del Slovenskega znanstvenega inštituta dejansko ne bil več slovenski. Potem problem humanističnih ved: ekonomske študije danes seveda drago plačujejo, medtem ko so zgodovinske, narodopisne, jezikoslovne in podobne študije brez kruha. Ali bo res možno, ta, za koroške Slovence tako bistven del znanstvene dejavnosti obdržati vsaj v doslejšnjem obsegu, če ga ne že razširiti? Seveda tudi znanstveno delo kot podlaga za politiko osrednjih organizacij nikakor ne sme zgubiti pri obsegu, saj je to delo v interesu narodnega obstoja. Zagotovljeno bi moralo ostati, da poleg projektne delu in potrošniškega dela ostane zadosti prostora za svobodno raziskovanje. Dodatno še tehnični problemi: ali bi bili v stanju plačati kvalificiranega ekonomista? Kako garantirati, da se lahko npr. študentje tudi v bodoče poslužujejo inštituta po človeški ceni ali brezplačno?

Ob vsem tem je vprašanje imena inštituta le stranskega pomena. Sturm meni, da je ime „Alpe-Jadran“ danes konjunktorno in bi se inštitut naj tudi tako poimenoval, drugi pledirajo za staro ime.

Kakorkoli: v vseh blagajnah je suša, tudi SZI trda prede. Do neke reorganizacije bo kar moralo priti, saj sicer preti nevarnost celo humanističnemu in „političnemu“ delu SZI. Pa tudi dela čaka toliko, da mu bojo samo trije nastavljenici SZI komaj kos. Uradna Koroška že danes s polno paro pripravlja slavlja ob sedemdeseti obletnici plebiscita naslednje leto, ki bojo po svoji nemškonacionalni agresivnosti najbrž presegla celo tista ob petdesetletnici. Kakšen bo odgovor koroških Slovencev, še ni jasno. Če se ne bomo pravočasno tudi na znanstvenem področju povezali z vsemi, ki jim gre za objektivno oceno 10. oktobra, bo kaj lahko utonil v abwehrkämpferskem hrušču.

Rudi Vouk